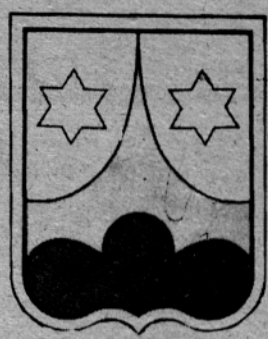

Savinjske

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

NOVICE

Poština plačana v gotovini

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Leto XIV
Številka 9
September 1983

LJUBNO

GORNJI GRAD

Podeljena občinska odličja

Plaketo je prejel:

Hinko Čop

za nesebično in požrtvovalno delo pri graditvi in razvoju ljudske oblasti, krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov in družbenopolitičnega sistema

Denarne nagrade so prejeli Planinsko društvo Solčava za pionirsko delo in dosežene uspehe na področju planinstva

Milan Gaberc

za marljivo delo in dosežene uspehe pri organiziranju in vodenju proizvodnje v DO Elkroj TOZD Konfekcija

Marija Bezovšek

za opravljeno pionirsko delo in uspehe pri izobraževanju kmečkih žena in razvoju kmečkega turizma
Značke občine Mozirje so prejeli:

Ivan Jeraj

za dolgoletno in uspešno delo v KS Rečica / Savinji
Vili Marovt

za uspehe pri razvoju obrtnišva in delo v KS Rečica / Savinji
Branko Medič

za prizadevno delo pri razvoju TOZD Feriti PE Ljubno / Savinji in KS Ljubno / Savinji
Peter Matijevc

za vzgledno in disciplinirano opravljanje delovnih nalog in delo v delegatskem sistemu
Fanika Tratnik

za vzgledno opravljanje delovnih nalog in delo v KS Nova Štifta

Marija Gros

za marljivo in vestno opravljanje delovnih nalog
Anton Glojek

za dolgoletno in uspešno delo v KS Šmartno / Dreti
Jože Laznik

za prizadevno delo v krajevni skupnosti Nova Štifta
Franc Podbrežnik

za prizadevno delo v krajevni skupnosti Solčava in pri razvoju delegatskega sistema
Ivica Fužir

za marljivo in vestno delo pri opravljanju del in nalog in aktivno delovanje v OO ZSMS

Na prisrčen način so pozdravili slavnostno sejo SO Mozirje tudi naši najmlajši

Nekaj številčk iz ELKROJA

Do Elkroj Mozirje je v 1. polletju letošnjega leta dosegla za čase težke gospodarske situacije izredne rezultate, ki so posledica kvalitetnega dela daljšega obdobja.

Fizični obseg proizvodnje je dosežen 59% v primerjavi s planom in 44% večji kot v predhodnem obdobju. Zlasti povečan je obseg proizvodnje za domači trg, ki je dosežen že 65% v primerjavi s planom. Velik delež ima proizvodnja pri kooperantih, ki predstavlja kar 49% vseh proizvedenih komadov v 1. polletju. Tudi izvoz, zlasti izvoz na konvertibilno področje, poteka po načrtu.

Celotni prihodek DO znaša 707 milijonov din, kar znaša 57% več kot v enakem obdobju lani in 56% letnega plana. Glavni del celotnega prihodka predstavlja proizvodnja za domači trg 69,9%, plačani izvoz pa 10,1% celotnega prihodka. Zelo pomembno je, da v zadnjem času beležimo izboljševanje tako ekonomičnosti kot rentabilnosti poslovanja, kjer v primerjavi z ostalimi konfekcionariji doslej nismo bili v zavirljivem položaju. Dohodek ob polletju predstavlja 35,7% celotnega prihodka (lani 32,8%, plan 34,2%) in je za 71% večji kot v enakem obdobju lani. K tako visokem dohodku je precej pripomogla tudi relativno nizka neplačana realizacija.

Obveznosti iz dohodka se gibljejo v okvirih načrtovanih, saj so se na račun zmanjšanja stopenj določenih prispevkov znatno povešale nekatere druge obveznosti iz dohodka, predvsem obresti od kreditov.

Čisti dohodek znaša že 155 milijonov din in je za 90% večji od čistega dohodka v lanskem 1. polletju. Zelo vzpodbudna je razporeditev čistega dohodka, saj smo lani večino le-tega, 70,4%, porabili za izplačilo

osebnih dohodkov, letos pa se je kljub stimulativnemu nagrajevanju porabilo za izplačila osebnih dohodkov le 51,3% čistega dohodka, kar 37,5%

čistega dohodka (lani le 14,8%) pa smo ob formiranju vseh skladov namenili za poslovni sklad, torej za razširjeno reprodukcijo, kar je v tem času še kako pomembno.

Osebnih dohodki so se v primerjavi s polletjem preteklega leta v masi povečali za 39%. Velik del mase za OD (2,2%) smo namenili za dopolnilno delo, ki se je vršilo predvsem zaradi potreb izvoza, prav tak % mase sredstev pa smo namenili tudi za boljšo vrednostno za 61% višji kot v enakem obdobju lani, njihov delež v strukturi OD pa se je povečal za 0,4%.

Vsa ta nadomestila zmanjšujejo maso sredstev, namenjenih za boljše stimulacijo rednega dela. Povprečni obračunani netto OD za 1. polletje znaša 16.012,- din in je za 25% višji kot v enakem obdobju lani. Pri nagrajevanju je treba dosledno upoštevati določila dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka, ki pa nam kljub dobrim rezultatom poslovanja in s tem ugodnim kvalitativnim kazalnikom uspešnosti omejuje višino sredstev za osebne dohodke (8. člen dogovora).

Vsi kazalniki uspešnosti poslovanja so ugodni, razen kazalca proizvodnosti dela; leta se je v primerjavi s preteklim letom (merjeno v dejansko ustvarjenih minutah na produktivnega delavca na dan) zmanjšala za 1% v TOZD Mozirje, v TOZD Šoštanj pa je lanski nivo dosežen 95%-no. Ekonomičnost se je izboljšala za 4%, rentabilnost pa kar za 46%, kar lahko označimo kot uspeh, saj smo se tako tudi v tem pogledu približali uspešnim predstavnicam konfekcionarjev. Zadovoljiv je tudi izvoz na konvertibilno področje, vendar le-ta na višino osebnih dohodkov letos znatno manj vpliva kot v preteklem letu.

Kazalci pridobivanja dohodka DSSS iz naslova svobodne menjave dela so ugodni, tako, da je DSSS ob ugodnih rezultatih obeh TOZD upravičena do 22% višjega dohodka iz naslova SMD kot je bil obračunan. Ker pa obračunana in nakazana sredstva DSSS ob gospodarnim ravnanjem s sredstvi zadoščajo za nemoteno poslovanje, se razlika upravičenih sredstev ob polletju ne bo nakazovala, temveč se bo koristila po potrebi.

Partizan

*Prihajal je,
prestopil prag,
oprezen bil
mu je korak.
Ob medli luči
lep nasmeš
mu vžgal je
iskrice v očeh...
Čigav je bil
pa mlad obraz,
z očmi kot morje,
temnih las?...
Kurir je bil,
mlad partizan,
na važni poti
dan na dan.
Vesti je nosil,
svojim javljal,
kje fašist
je past nastavljal...
prihajal je
in spet odšel,
odšel z neslišnimi
koraki,
oprezen ob
stopinji vsaki.
A neko noč,
pomladno noč,
odjeknil je
usodni strel,
ki fantu je
življenje vzela...
Na travni potki
zdaj leži,
na čelu se mu
lepi kri.
Nem in bled
je mlad obraz
s krvjo oblitih
temnih las...
Jutranja zarja
se budi,
rdeča
kakor sveža kri,
rosa pa
se solza zdi,
težka solza,
ki boli...
Krvava zarja
petje ptice,
drobne travnate
cvetlice,
rose biserni okras,
obkroža tihi
mlad obraz,
modrook in
temnih las.*

Štefka Petek

Ta pesem je bila recitirana na slavnostni akademiji ob občinskem prazniku na Renici.

Svečana seja zborov SO Mozirje

Na Rečici je bila svečana seja zborov Skupščine občine Mozirje. Njen predsednik Aljož Plaznik je takoj po otvoritvi pozdravil številne goste in vse delegate. Posebno pozornost je izrekel pripadnikom, nekdanjim borcem Šlandrove brigade in njenemu komandantu Mirku Jermanu. Nato je predal besedo slavnostnemu govorniku, predsedniku IS SO Mozirje Francu Miklavcu. Po podelitvi občinskih in državnih odličij so skupščini čestitali predsednica SO Kamnik, predstavnik SO Čajetina in zastopnik Splošne plovbe Piran. Nato je potekal lepo sestavljen kulturni spored, ki so ga izvajali šolski otroci, gojenici vrtca, godba na pihala, posebno pa velja omeniti odličien nastop folklorne skupine OŠ Ljubno ob Savinji.

Predsednik IS SO Mozirje je med drugim dejal:

„Pred 4. desetletji je bil izveden napad na okupatorjevo postojanko na Rečici ob Savinji. Napad so izvedli pripadniki naše NOV, borci udarne brigade Slavka Šlandra, ki je včeraj na Trojanah, t. j. na svojem ustanovnem mestu, proslavljala svoj jubilej. Minilo je torej okroglih 40 let od kar so naši partizani, starši in otroci krvaveli pod fašističnim škornjem. Krvavo nasilje nas je združilo v samozavesten, neutrujen pa tudi krvav odpor. V njem smo dvignili upognjene glave, izbruhnili udarno moč malega naroda in izšli ob veliki, podpora naših bratskih jugoslovanskih narodov in narodnosti kot dvojni zmagovalci!“

Ko je nato orisal stanje in slabosti v stari državi, je poudaril izjemen prispevek naših ljudi v osvobodilnem boju in zaključil te misli:

„Naši krajanji so nudili veliko oporo in pomoč partizanskemu bojevanju, zato ni slučaj, da je okupator požgal celotna naselja kot Solčavo, Novo Štifto, Bočno in Šmartno ob Dreti. Naše gorske kmetije pa so vsaka zase spomenik in pomnik takratnih antifašističnih in revolucionarnih sprememb.“

V nadaljevanju svojega govora je Franc Miklavc orisal današnje stanje in menil:

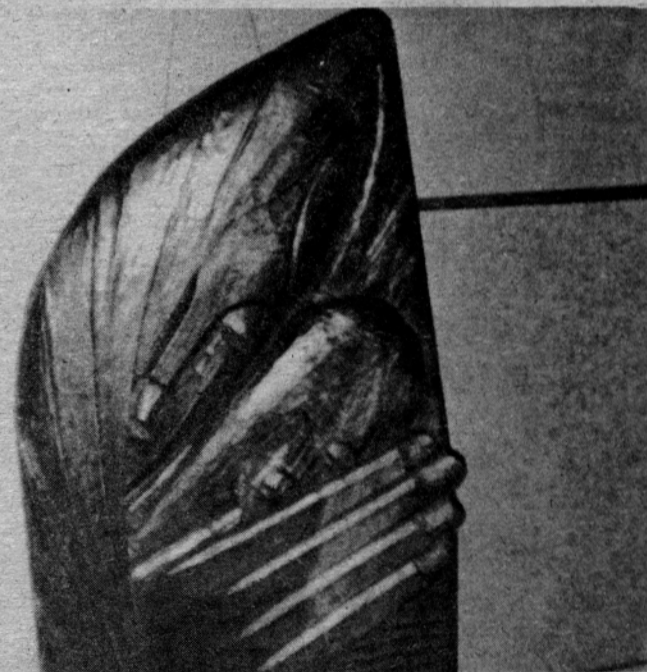
„Razvojna hotenja so bila in so še večja, vendar moramo spoznati in priznati, da takšen tempo razvoja proizvodnih sil prinaša tudi svoja notranja nasprotja. Le-teh pa nismo vedno uspešno premagovali. Moramo priznati, da je tudi pri nas prisotna razvojna kriza, predvsem pa kriza samoupravnih proizvodnih odnosov. Ta kriza je prisotna na vseh ravneh družbenega življenja: od temeljne organizacije, preko občine, republike pa vse do federacije, zelo pa se zaostruje tudi splošna (ne le gospodarska) mednarodna (svetovna) kriza.“

Zelo izčrpno se je nato dotaknil naših slabosti in nadaljeval:

„Naša skupna prva naloga je, da z ukrepi, predvsem pa boljšim delom, ustvarimo več dohodka tudi z več izvoza na konvertibilni trg, saj s tem razrešujemo tudi probleme v tujni prezadolženega jugoslovanskega gospodarstva. Dokler pa ne ustvarimo dovolj dohodka za pokrivanje potreb na današnjem nivoju, potem se bomo morali vsaj začasno odpovedati nekaterim dobrinam ali iz osebnega ali širšega, družbenega standarda.“

Ko je pozval k razumevanju tega trenutka in opisal najnovejše uspehe naših prizadevanj in naložbe v gospodarstvu, je zaključil:

„Vse te aktivnosti so del stabilizacijskih naporov naših delovnih ljudi. V težkih gospodarskih razmerah, ki so še pred nami, moramo storiti vse, kar zmoremo. Ne moremo iskati le tako imenovanih zunanjih vzrokov za nastalo situacijo, kajti težave bomo premagovali le, z odkrivanjem in odpravljanjem lastnih slabosti. Edina alternativa za uspešno premagovanje nastalih težav, je dograjevanje in utrjevanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, skozi katere mora postati delavec in občan resničen upravljalac in kovač lastnega in skupnega razvoja.“

Plastika Janka Dolenca, ki ponazarja njegovo mladost v domači Rečici

Na slavnostni seji, med govorom predsednika IS Franca Miklavca

Obisk na Gneču

Prebivalci tega zaselka so mnogo pretrpeli med zadnjo vojno, ko so Nemci tam presenetili Šerčerjevo brigado. Padlo je 23 partizanov, pogoreli pa so tudi domala vsi domovi. Po vojni so pridne roke krajanov vse obnovile in kmalu so nastajali metri cestišča iz nekdanjega kolovoza, ki je vodil iz Gorenjskega klanca proti Gneču. Na tej izboljšavi so delali kar celih 10 let, saj so morali kar sami postoriti vse in tudi denarja ni bilo od nikoder. Takrat si je za dela največ prizadeval Franc Irman, še danes so mu ljudje za to delo hvaležni!

Naš sogovornik je bil predsednik gradbenega odbora za prenovo ceste Ivan Pečnik. Povedal je, da meri cestišče, ki ga sedaj posodablja 1200 metrov dolžine. Zaselek šteje le kakih 22 hišnih števil, tako je seveda več bremen na vsakega izmed krajanov. Prebivalstvo je v glavnem delavsko, seveda pa imajo doma tudi manjše kmetije. Po pred-

Ivan Pečnik

računih je vrednost del na cesti bila ocenjena na 372 starih milijonov din. Z lastnim delom in boljšo organizacijo dela so prahrnili 112 starih milijonov. Na vsakega od prebivalcev je prišel velik delež in je znašal različno od 4 do 6 starih milijonov din. Krajevna skupnost Mozirje je njihova prizadevanja vsestransko podprla in iz sredstev samopriskevka primaknila 120 s. milijonov din. Krajani so dobro povezani, saj so bolje uspeli speljati v zaselek telefon in vodovod. Zato so tudi po-

nudili gostoljubje proslavi krajevnega praznika KS Mozirje, saj se zavedajo, da bodo s skupnimi močmi zmogli vse lepo pripraviti. Pri Fideju so poskrbeli za tovariško srečanje krajanov s kulturnim sporedom, še prej pa se poklonili spominu padlim pred spomenikom na Gneču. Omeniti je treba, da so pri vseh gradbenih delih sodelovali krajanji po svojih močeh, tajiške posle odbora pa je uspešno vodil Anton Gračner.

Veliko je pomagal pri načrtih in izvedbi tajnik KS Mozirje Tone Modrijančič. Ko smo ga povprašali zakaj, je odgovoril, da gre Gneču nuditi vso pomoč zaradi trpljenja v vojni in zaradi delavoljnih ljudi. Zato je svet krajevnega skupnosti Mozirje prisluhnil njihovi želji po boljši cestni povezavi. Prepričani smo, da so ti prebivalci znali narediti naš krajevni praznik na dostojni ravni, saj so se že marsikdaj izkazali. Sicer pa

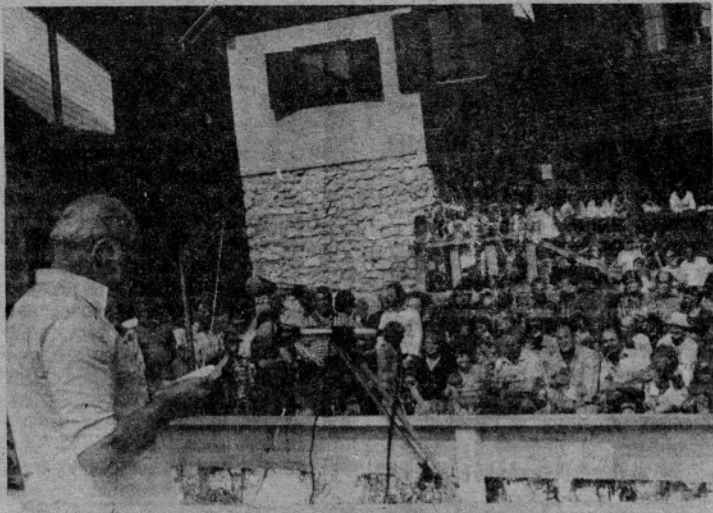

Tone Modrijančič

smo mnenja, da ne kaže vseh prireditev vedno organizirati v središčih, to je tudi naš namen v bodoče. Ker smo se odločili, da bi vendarle praznovali naš praznik na dan osvoboditve Mozirja, to je 12. septembra, ko je na ta dan leta 1944 Šlandrova brigada pregnala okupatorja iz doline. Tudi tokrat smo imeli nekaj težav pri vsem tem, saj je odbor za izvedbo praznovanja pri naši KS odpovedal, vendar pa smo vendarle pokrenili vse, da bo naš praznik skromno, pa vendar dostojno obeležen.

možnosti delovanja veliko boljši. Postaja zaposluje 10 diplomiranih veterinarjev in enega tehnika. V živinozdravstvenem pogledu je delo veterinarjev na območju Savinjsko-Šaleškega predela bilo izredno uspešno. Posamezni veterinarji so iz svoje prakse veliko prispevali znanosti, saj so v številnih strokovnih razpravah opozarjali na določene izsledke in ugotovitve. Območje, ki ga obvadujejo, je zelo zahtevno, je namreč močno živinorejsko, zato razgiba in razmetano. Velike uspehe beleži služba osemenjevanja, ki je po svoji problematiki za dober živinski stalež na vrhu skrbi postaje.

Predsednik SO Mozirje je veterinarjem čestital v imenu občine in družbe nepolitičnih organizacij. Poudaril je izredne zasluge za uspešno živinorejo, ki jih gre pripisati tudi požrtvovalnemu delu veterinarjev in se vsem za dosedanje delo zahvalil. Čestital je tudi vsem delavcem SSVP, ki so prejeli priznanja za dolgoletno delo v službi napredka živinoreje in razvoja veterinarske dejavnosti v obeh občinah.

Med veliko prireditvijo planincev na Menini je bil slavnostni govornik član Ustavnega sodišča SRS Tone Bole

Slavje na Menini

Ogromno delovne vneme, prostovoljnega dela, ljubezni do planin ter veliko pomoči in sodelovanja združenega dela, družbenopolitične skupnosti in občanov — vse to je bilo vtakano v zadovoljstvo in upravičeni ponos gornjegrajskih planincev na nedeljskem slavu.

Na Menini planini so namreč v nedeljo dopoldne skupno s številnimi planinci od vsepovsod slavili novo pomembno delovno zmago. Namenu so izročili novo Pristavo, zgradbo z gospodarskimi prostori, drvarnico in nekaj lično urejenimi sobami. To je bila prva prireditev ob letošnjem prazniku občine Mozirje, z njo pa se je nadaljevalo tudi letošnje praznovanje 90-letnice organiziranega planinstva na tem področju.

Prvo postojanko so si gornjegrajski planinci na tem mestu postavili leta 1934, že pred drugo vojno pa je pogorela. Sedanji prostori so odprli leta 1959, sedaj pa vse skupaj dopolnili še z lepim gospodarskim poslopjem. Obenem so uredili tudi spominsko planinsko pot preko Menine, ki se bo priložila spominski poti herojske 14. divizije, obe skupaj pa bosta lepo obogatili verigo slovenskih planinskih poti.

Slavnostni govornik je bil član ustavnega sodišča SR Slovenije Tone Bole, ki je spregovoril o pomembnih dogodkih na Menini med NOB, o izjemni in vsestranski vlogi planinske organizacije,

pohvalil je prizadevnost gornjegrajskih planincev, obenem pa izrazil prepričanje, da bodo planinci in vsi delovni ljudje ter občani na prelepi Menini našli prijetno zatočišče in mesto za oddih.

V imenu 100.000 slovenskih planincev je spregovoril predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec. Poudaril je, da bodo planinci ob letošnjem slavu odprli kar 17 novih objektov, zgrajenih s prostovoljnim delom in družbeno pomočjo. Omenil je tudi obetavne možnosti planinstva, ki bi ga ob morju morali bolj vključiti v turistično ponudbo.

Najzaslužnejšim planincem so nato podelili številna priznanja, zlati častni znak PZS pa je prejel ustanovni član PD Gornji grad Ferdo Rifelj. Društvo je prejelo tudi pismeno priznanje in plaketo ZTKO Mozirje ter spominska darila sosednjih društev, samo pa je podelilo spominske plakete vsem organizacijam, ki so največ pripomogle k izgradnji Pristave.

V kulturnem sporedu so poleg delavske godbe na pihala sodelovali še član SNG iz Ljubljane Andrej Kurent, pevci iz Bočne in člani prosvetnega društva Gornji grad. Veselega, sproščenega, pravega planinskega vzdušja med številnimi planinci kasneje ni manjkalo, kar le še potrebuje privlačnost Menine, ki v svoja prostrana nedrja vabi staro in mlado.

J. P.

Pohod dobro uspel

V počastitev krajevnega praznika Mozirje so strelci in odbor ZRVS pripravili tradicionalni manifestativni pohod. Proga je bila dolga 6 km in je potekala v okolici Mozirja, tako je bil začetek pred osnovno šolo, zaključek pa na strelišču, kjer so se pohodniki pomerili v streljanju z malokalibersko puško.

Na določenih točkah so pohodniki opravili razne veščine iz vojaških in drugih

znanj. Sodelovali so predstavniki ZRVŠ, strelci, miličniki in učenci OŠ Mozirje.

V končnem seštevku so se skupinsko uvrstili: Strelska selekcija Bočna, Osnovna strelska organizacija Šmartno ob Dreti in skupina Društva upokojencev Mozirje. Posamično pa so zasedli prva tri mesta: Franc Brinovšek, Štefan Pungeršek in Dušan Zehelj.

Naša kamera je takole ujela pohodnike Po poteh partizanske sanitete, ko so se zbirali pred zgradbo občine v Mozirju

O izobraževanju v ZK

Na 13. seji občinskega komiteja ZKS Mozirje so med drugim obravnavali tudi izobraževanje in idejnopolično usposabljanje komunistov v obdobju sezone 1982/83. Pregledali in sklepali pa so tudi o načrtu za prihodnjo sezono izobraževanja.

Najprej so poslušali poročilo predsednika komisije za usposabljanje Antona Veneka, ki je obširno poročal o Dopisni šoli marksizma, ki poteka v Študijskem središču pri MS ZKS v Celju.

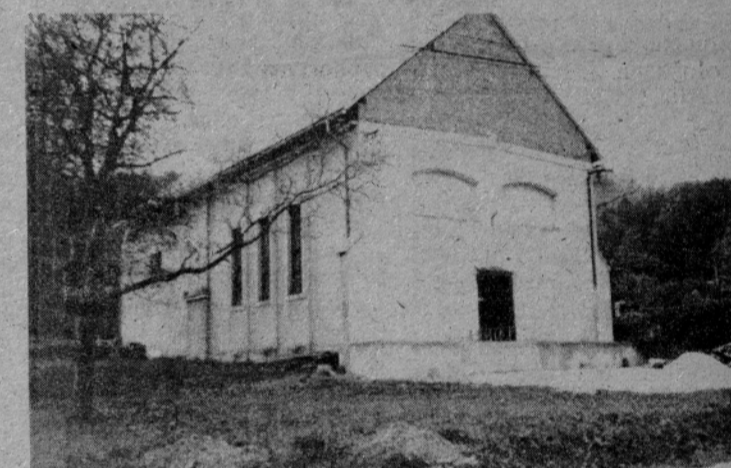
Delavska univerza Mozirje je pričela z izvajanjem DŠM v mesecu septembru 1982, s tem, da je OK ZKS Mozirje predhodno izvršil vse potrebne kadrovske in vsebinske priprave nanjo. Za to obliko je bilo kadrovanih 26 slušateljev, uspešno pa jo je zaključilo 22 slušateljev. Potekala je od 17. septembra do 24. decembra 1982 po programu s skraćeno vsebino. Urnik je bil zastavljen tako, da je bilo namenjenega razpoložljivega časa za eno tematsko področje po tri tedne, tj. za uvodno predavanje, individualni študij literature, konsultacije z mentorji ter za zaključni razgovor s predavatelji. Pri zaključnem razgovoru za vsako temo je potekalo uvodno predavanje naslednjega tematskega področja. Konsultacije bi morale biti enkrat tedensko, vendar pa nobena skupina ni izkoristila predvidenega fonda ur za konsultacije. Kljub temu pa je bilo na zaključnih razgovorih očitno, da so slušatelji individualnemu študiju obvezne literature le namenili dovolj časa; to je bilo

razvidno tudi iz seminarskih nalog.

V nadaljevanju je Anton Venek orisal stanje še v drugih oblikah izobraževanja. Tako je seminar za kandidate ZK opravilo od 22 prijavljenih 11 kandidatov. Predavanja za prosvetne delavce se je udeležilo 53 prosvetarjev. Predavanja o izhodiščih dolgoročnega programa stabilizacije se je udeležilo 76 slušateljev. Seminarja za samoupravljanje v združenem delu se je udeležilo od 29 vpisanih le 17 udeležencev. Med drugimi oblikami izobraževanja je bila omenjena tudi tista v samih osnovnih organizacijah ZK. Takšnih predavanj je bilo v teh krogih 20, zajemajo pa 8 različnih tem.

V programu za prihodnje leto je nosilec nalog v zvezi z izobraževanjem v glavnem Delavska univerza Mozirje, vsebuje pa 6 oblik in predvideva tudi časovno razporeditev.

Na seji je prisostvoval tudi sekretar MK Celje Emil Rojc, ki je s svojimi nasveti obogatil razpravo. Ko so obravnavali podatke o lanskim dejavnostih izobraževanja in letošnjih načrtih, je bilo slišati mnenje, da bi v naprej morali posvetiti pozornost tudi predavateljem, ki včasih tudi ne najdejo pravega delovnega stika s slušatelji. Vendar pa so ocenili dosedanje kakovost izvajanja izobraževanja kot dobro, grajali pa so nekatera površna obnašanja prijavitelcev do samega izobraževanja. Saj se večkrat dogaja, da se nekdo prijavi, da se bo predavatelj udeleževal, ko pa ta stečejo, pa mnogi manjkajo.

Nekdanji sokolski dom v Gornjem gradu je že močno načel zob časa. Še pravočasno ga je propada rešil Elkroj, ki bo v njem uredil skladišče in ga znotraj povsem prenovil. Tudi zunanost bo obnovljena. Na pročelju zgradbe bodo uredili spominsko ploščo, ki naj opozarja rodove na velike dogodke, ki so bili predvsem v letu 1944 v tem domu

25 let veterinarske službe

V okviru občinskega praznika so pripravili skromno slavo naši veterinarji, ki delajo kot organizirana živinozdravstvena enota že polnih 25 let. V sejni sobi nove veterinarske postaje v Mozirju so se zbrali, da bi opisali nekoliko svoje delo, predali zaslužnim delavcem veterinarske postaje odličja in da bi predvajali film, ki so ga posneli ob živinorejski razstavi v Gornjem gradu.

Uvodne besede je povedal mg. Jože Mermal, ki je pozdravil številne goste in člane kolektiva ter predal besedo direktorju SSVP mg. Antonu Resniku. Posebno pozorno so pozdravili med navzočimi prvega predsednika UO veterinarske postaje Lovra Golihelca iz Šmihela. Nato je mg. Resnik orisal delovanje veterinarske službe skozi 25 let. Začelo se je leta 1958, od leta 1978 pa deluje Savinjsko-Šaleška veterinarska postaja, torej služba za obe občini, Mozirje in Velenje. Od lani, ko so prav na dan letošnjega slavlja odprli novo, sodobno zgradbo za veterinarsko dejavnost v Mozirju, so delovni pogoji in strokovne

Grenko ob prazniku

Če lahko trdimo, da so vse prireditve v počastitev praznika izredno uspele, če moramo pri tem pohvaliti prebivalce malega zaselka Gneč, ki so z izredno požrtvovalnostjo pripravili srečanje ob krajevnem prazniku Mozirje, če kar neverjetno zveni, da je bilo na otvoritvi ceste Vimpasle nekaj sto ljudi, da se je zbralo na Rečici ob otvoritvi razstave Janka Dolenca in Šlandrove brigade mnogo ljudi, potem ne moremo mimo brezbriznosti, ki so jo izkazali krajanji Mozirja ob odkritju spominske plošče Marku Lipoldu. Kar mučno je bilo tisto popoldne ob času, ko so ljudje od dela že nekoliko spočiti opazovali majhno skupino ljudi pred hišo dr. Jožeta Goričarja... Ali je res, da nam naši veliki predniki tako malo pomenijo? Ni prav nobene pripadnosti h svojemu kraju? Prihajamo v Mozirje le po sveži zrak in na spanje? Gostje so pri-

šli iz Ljubljane, da celo iz Sarajeva, okoliški stanovalci pa niso čutili dolžnosti s svojo prisotnostjo počastiti skromno slovesnost, ki jo je narekoval dolg do velikega in pravega slovenskega in jugoslovanskega geologa Lipolda, ki je ponesel slavo svojega rojstnega kraja Mozirja daleč v svet. Kje je bila mladina, predvsem dijaki in študentje, ali niso prav ti, kot bodoči razumniki dolžni pokazati tudi v obliki prisotnosti svojo hvaležnost razumnikom tistega časa, ko je po Sloveniji bilo še veliko tujcev, ki so nam krojili usodo. Tako pa je bilo v skupini prisotnih le nekaj ljudi, ki jih tudi sicer opazimo ob vsaki podobni priliki, kot, da bi le ti bili kulturno čuteči v kraju.

Niso pa doslej pokazali z delom nič, ali zelo malo. Je pač tako, da je govoriti kaj lahko, kritizirati tudi, le kaj narediti za vzor, pa je seveda druga stvar.

Po novi cesti v Vimpasle je z rečiške strani najprej zavozil vprežni voz stare šege. Sicer pa so pripravili krajan izredno lepo slovesnost ob otvoritvi prenovljene ceste.

Raziskovalna postaja v Šmihelu

O tem je pred časom v našem glasilu pisal dr. Ivo Puncer, vendar takrat stavba še ni bila dograjena. V sporedu občinskega praznovanja pa smo zasledili otvoritev te raziskovalne postaje, ki je potekala lepo, skromno in prizajno. Z nekaterimi znanstveniki, ki bodo delali na tej postaji, smo se že seznanili, ko so pripravili v Mozirju zelo privlačno razstavo metuljev. Tako je bil tudi lažji pogovor, pa tudi naša vprašanja so lahko bila številnejša.

Nad Vrhučevo domačijo se je zbralo lepo število ljudi, da bi prisostvovali odprtju prve raziskovalne postaje na našem območju. Gre za prizadevanja Biološkega inštituta Ivana Hadžija, ki deluje v okviru Znanstveno raziskovalnega centra Slovenske Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Znanstveniki so postavili svojo postajo sredi območja, ki je za njihovo delo zelo pomembno. Brunarica je lepo vsajena v okolje in jo je izdelala Smreka iz Gornjega grada.

Prizadevni pobudnik za postajo v Šmihelu dr. Ivo Puncer je najprej vse navzoče pozdravil, posebej je izrazil zadovoljstvo, da so navzoči vidni predstavniki javnega življenja mozirske občine, ki je z vsem razumevanjem pomagala, da je postaja nastala.

Hvaležnost je izrazil tudi vsem znanstvenim delavcem, ki so se velikoštevilno udeležili skromne otvoritve, med njimi je posebno pozorno pozdravil vojaka doline, generalnega tajnika Slovenske akademije znanosti in umetnosti, akademika dr. Jožeta Goričarja.

Upravnik inštituta dr. Jože Bole je nato izčrpno prikazal delo njihove znanstvene ustanove in to povezal z namenom postaje v Šmihelu. Opozoril je na potrebo po

ohranjanju ravnotežja v naravi, ki se je ponekod že nevarno podrla. Raziskovanja, ki jih načrtujejo tu v tem koncu Slovenije bodo služila delno tudi ožjemu območju, seveda pa so želeli tod delovati tudi zaradi izredno zanimivega naravnega okolja, posebej je omenil bogato podzemno življenje, ki je še pretežno neraziskano. Zahvalil se je krajanom za nudeno pomoč, posebno pa še družini Verbuč, ki je vsestransko pomagala pri ureditvi načrta okoli te postaje. Nato je pozdravil delo biologov še glavnih tajnik SAZU dr. Jože Goričar. Iz njegovih besed je vela skrb za ohranitev narave. K temu pa lahko prav raziskave znanstvenikov veliko pripomorejo. Več bomo morali v bodoče prislusniti opozorilom znanosti, da ne bomo zdrveli v prepad uničujoče civilizacije. Vedeti je treba, da gre v bistvu za ohranitev dediščine, ki smo jo prevzeli od naših prednikov in ki jo moramo ohraniti tudi zanamcem.

Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli k temu, da ima SAZU raziskovalno postajo tudi pod Goltmi.

Predsednik SO Mozirje, Alojz Plaznik je otvoritev prisrčno pozdravil in dejal, da so naši občani hvaležni pozornosti, ki je bila izkazana z gradnjo te postaje v naši občini. Vsi si želimo ohraniti lepoto krajine, vsi želimo, da bi ohranili gozdove in dragocene pašnike in prav pri tem nam lahko veliko pomaga delo znanstvenikov in delovanje te postaje. Ob zaključku svojega razmišljanja je Alojz Plaznik predal postaji v dar knjige, ki opisujejo Gornjo Savinjsko dolino in njene ljudi.

Slovesnost so prijetno popestrili pevci šmihelskega prosvetnega društva pod vodstvom Antona Acmana in pionirji osnovne šole v Šmihelu.

V Šmihelu nad Vrhučevo domačijo stoji brunarica v kateri bodo opravljali raziskovalci SAZU svoje zahtevno delo

Krajevni praznik Rečice

Dogodkom v zvezi z napadom na Rečico, 6. oktobra 1943 smo posvetili v našem glasilu vso pozornost. Zanimiv zapis udeležencev teh bojev Jožeta Hrena je dovolj zgovoren. Kako žolčno so Nemci takrat odgovorili na napad pa je razvidno iz letaka, ki ga tokrat priobčujemo, dobili smo ga iz zbirke Zdravka Novaka na Rečici. Letak nazorno priča o lažni propagandi okupatorja, ki je želel s tem dokazovati, da so uporniki le tuji in razni prišleki, ne pa tudi „Spodnještajerci“. Na dlani je namera, da prikažejo osvobodilni boj kot nekaj neorganiziranega in občasnega.

Laški banditi vas hočejo obvladati!

Resnica o napadu na trg Rietz!

V sredo dne 6. oktobra je napadla v zgodnjih večernih urah večja tolpa banditov trg Rietz v Sanntal-u. Po 2½ urnem boju so žandarmarijski uradniki postaje Rietz izstrelili vso svojo municijo. Sele potem se je posrečilo banditom vdreti v žandarmarijsko postajo. Umrili so potema na hinavski način 5 žandarmarijskih uradnikov in 45 letnega Peter Schauer-ja.

Kakor so potem ujeti banditi izpovedali, je bila banditska druhal sestavljena po večini iz bivših italijanskih soldatov izdajalskega maršala Badoglia, bivših ruskih, francoskih in angleških vojnih ujetnikov, kakor tudi iz španskih in grških komunistov, raznih banditov iz ljubljanske province in drugih brezdomskih pohajačev iz Balkana.

Ta internacionalna roparska tolpa je prišla pod vodstvom enega italijanskega in enega španskega komunističnega voditelja iz ljubljanske province, da osvobodijo Spodnjo Štajersko!!!

Po tem zločinskem umoru so banditi hišo in gospodarsko poslopje Ortsgruppenführer-ja, Gemeindeamt, Ortsgruppenstempel in žandarmarijsko postajo polili s petrolejem in zažgali. Razen tega so oplenili dve trgovini in uničili druge dragocenosti ljudskega premoženja.

„Tako izgleda osvoboditev trga Rietz.“

Po tem »junaškem dejanju« je zbežala ta mešana morilna tolpa v nepregledne gozdove in se tam strahopetno poskrila.

„Tako izgleda osvoboditev trga Rietz.“

Spodnje Štajerci! Zdjaj smo na tem, da vas hočejo osvoboditi italijanski komunisti, španski bolševiki, sovjetski morilci fajmoštrov, francoski advokatski hlapi, angleški tolovaji in krvoločni hlapi Stalina iz Ljubljane. Kakor že napoln pred 25 leti tako vas hočejo tudi tokrat oslepiti in spraviti pod tuji jarem.

»Osvoboditev« Rietz je pač dovolj jasno pokazala, kaj imate za pričakovati. Če bi ta bolševiška druhal res prišla do moči in veljave. Moramo jih uničiti, če hočemo dalje kot ljudje in prosti kmetje živeti.

Štajerci! Hočete res da vladajo nad Vami krvoločni in strahopetni pobegli laški banditi???

Če ne, potem je dolžnost vsakega zavednega in domoljubnega kmeta in vsake kmetice, da nam pomaga uničiti to tujo navliako in golazen.

Herausgeber: Steirischer Heimatbund Kreisführung Cilli.
12. Oktober 1943.

Ko je zaropotalo

Kako se spominja boja za Rečico Nežika Turnšek, ki je sicer doma iz Šentjurja pri Celju, vendar pa je po poroki z Antonom Turnškom, trgovcem na Rečici ostala v tem kraju.

„Mož Anton je imel zveze s partizani, to sem le slutila, saj ni o čem podobnem nikoli v tistih časih govoril. Z bratom sta pripravila razne skice o nemških položajih v kraju. Za predvideni napad je gotovo vedel, saj je trgovino dodobra napolnil z blagom, ki je bilo partizanom potrebno. Predvsem je pripeljal dosti tobaka, oblačil in živil. Računal je s tem, da bodo partizani vse potrebno zaplenili. Ko je zaropotalo, sem z dvema otroci bežala v klet, kjer smo prebili veliko strahu, saj je naša hiša prav nasproti župnišča, kjer so potekali hudi boji. Tudi nekaj krogelj je zašlo v našo hišo. Kaki dve uri smo prebili v kleti v negotovosti kaj bo. Ne nadoma pa je vstopil v klet skozi kletno okno na zadni strani hiše vojak, ki je nosil delno nemško obleko, seveda si je pot utrl tako, da je razbil okno. Pojav tega vojaka nas je zelo prestrašil, vendar smo se kmalu pomirili, ko je vzel enega od mojih otrok v naročje in lepo slovensko spregovoril, da se naj ne bojimo, da bo kmalu konec. Bil je komandant

Sekirnik-Simon, ki je prišel k mojemu možu po neka pojasnila okoli samega stanja v kraju. Ko sta se z možem pogovorila, je po isti poti odšel iz kleti. Zunaj pa je še kar naprej trajal boj. Spominjam se, da je moj mož opozoril komandanta Sekirnika na zaloge v trgovini. Res so pozneje partizani vzeli kar so potrebovali. Za mene je bil napad veliko presenečenje, mož in njegov brat pa sta za vse očitno vedela, ker se nista nič vznemirjala. Ko je bilo boja konec, so krajanji borci vabili v hiše, bilo je lepo videti našo vojsko, ki se je zvrstila po enotah pred svojimi komandanti. Veselje je bilo veliko, vendar pa tudi skrb, kako bodo Nemci ravnali po ponovni zasedbi kraja. Naslednjega dne so res prišli Nemci s težkim orožjem, saj so napadali v smeri Radmirja in Borseki. Takoj so pričeli z zaslivanje ljudi, očitno niso nič posebnega zvedeli, saj niso nikogar zaprli, vsaj takrat ne. Ni bilo lahko gledati spet nadute zavojevalce in njihove pomagače, ki so povsod vohljali, da bi vendarle zvedeli kaj več o zvezah krajanov s partizani. Ob spominu na tiste dni in sploh na čas okupacije, želim mlademu rodu, da bi kaj podobnega ne doživel. Saj se trpljenje naših ljudi ne da opisati, zato nam mora biti svoboda sveta stvar.“

Hirošima, Nagasaki (6. 8. 1945 ob 8,15^h)

Hirošima, Nagasaki
Ze zgodovina,
a večno živa bolečina,
grozljiv spomin
atomskih bomb.

Hirošima, Nagasaki!
Ogenj, strah,
trupla, prah;
srhljiv spomin
atomskih bomb.

Hirošima, Nagasaki!
Neštete žrive —
živeče, mrtve,
preteč spomin
atomskih bomb.

Hirošima, Nagasaki!
Svarilni glas
za zdajšnji čas:
sta opomin:
„Ijudje, razum!“

Štefka Petek

Po tem, ko je uvodne besede ob otvoritvi posodobljene ceste v Vimpasle spregovorila predsednica gradbenega obrata Marta Solar, ki je prikazala prizadevanja krajanov, je trak med obema mlajšema prerezal predsednik sveta Krajevne skupnosti Rečica, Tone Hribnik

Vosovci v Savinjskem gaju

Nekdanji pripadniki VOS-OF kaj radi pridejo v Mozirje. Ne le, da imajo tu svoj spomenik v Savinjskem gaju, tudi sicer so navezani na to območje še iz časov vojne.

Jože Štok—Korotan

V Savinjskem gaju so imeli 2. zbor Skupnosti borcev VOS-OF za Štajersko. Zbralo se je 41 nekdanjih borcev te pomembne enote NOV in se

dogovorilo o bodočem delu. Izvolili so novo vodstvo, ki mu predseduje še naprej Jože Štok-Korotan, podpredsednika pa sta Milan Krajnc-Brane in Marjan Pirc-Saša, ki sta hkrati tudi predsednika okrajnih odborov Skupnosti. V pogovoru z Jožetom Štokom smo zvedeli, da pripravljajo obsežno knjižno delo o svojem medvojnem delovanju. Gre za 3 knjige: Zgodovinska raziskava VOS Slovenije, Dokumenti in Fotografije. Štajerski vosovci so zbrali doslej vse podatke o borcih te enote, pa tudi s 137 slikami ter 31 listinami razpolagajo. Tako je pričakovati, da bo delo zelo zanimivo, saj bo pričalo o VOS celotne Slovenije.

VOS-OF za Štajersko ima svoj dom v Mozirju, Trbovljah in Litiji. Na tem območju so med vojno delovali, saj je predel Pohorja in Mežiške doline spadal pod Koroško.

Krajevni praznik Mozirja

Doslej krajevna skupnost Mozirje ni praznovala osvoboditve svojega kraja 12. septembra, je pa to hkrati občinski praznik in se praznuje kot dan, ko je padla zadnja okupatorska postojanka v Gornji Savinjski dolini. Letos pa so se odločili, da bi vendarle obeležili tu svoj krajevni praznik. Dogovorili so se za resnično delovni spored, ki odraža skromnost, pa tudi odgovarja sedanjim resnim časom.

Da bi upoštevali svoje območje, so letos pripravili osrednjo proslavo na Gneču. Tam so krajanji s pomočjo KS Mozirje posodobili cesto in jo v soboto, dne 3. septembra slavnostno odprli. Ob tej priložnosti so se spomnili žrtev osvobodilnega boja in pred spome-

nikom v vasi pripravili komemoracijo. Slavnostni del pa so opravili pri Fideju, kjer je uvodoma pozdravil navzoče predsednik sveta KS Mozirje Milan Šepec. Opisal je težave s katerimi se krajevna samouprava srečuje in pozval krajanje k sodelovanju, ker je le v skupnem delu pričakovati dobre uspehe. Nato je nekdanji borec Bračičeve brigade Franjo Kaiser opisal krvave dogodke leta 1944, ko so prav borci te brigade na Gneču utrpeli velike izgube. Okupator pa se je nad vasjo maščeval in jo zažgal.

Veseli del srečanja je zmotilo slabo vreme. Vaščani Gneča so tudi tokrat pokazali, kako složni so, ko je treba kaj postoriti za svoj kraj.

Ob posodobljeni cesti proti Gneču se je zbralo na slovesnosti dosti ljudi

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE MOZIRJE

Odbor za graditev in prenavo stanovanj

Na podlagi 11. člena pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Mozirje in na podlagi letnega plana 1983 Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Mozirje se razpisuje

natečaj

za posojilo iz združenih sredstev vzajemnosti v znesku 1.090.000 din za naslednje namene:

1. posojila delavcem za nakup in gradnjo stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti,
2. prenavo stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti, pod pogojem, da se z njimi poveča stanovanjska površina, število stanovanjskih prostorov ali uporabi kvalitetnejša izvedba toplotnih izolacij oziroma racionalnejši način ogrevanja.

NAVEDENO POSOJILLO LAHKO DOBIJO:

a) delavci, ki združujejo delo v TOZD in DS, ki združuje sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti občine Mozirje in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskim varčevanjem pri banki;

b) delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov in pri njih zaposleni delavci, ki združujejo sredstva vzajemnosti pri stanovanjski skupnosti in ki zagotavljajo lastno udeležbo z namenskim varčevanjem pri banki;

— če nimajo stanovanja ali pa imajo neustrezno oz. neprimerno stanovanje in niso sami ali njihovi družinski člani lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vikenda,

— če namensko varčujejo za stanovanjsko graditev v banki in bodo zagotovili lastno udeležbo.

Neustreznost in neprimernost stanovanja se ugotavlja v skladu s sprejetimi stanovanjskimi standardi v občini.

Za družinske člane se štejejo zakonec, otroci in starši, če živijo v skupnem gospodinjstvu.

Posojilo za gradnjo, nakup ali prenavo stanovanja ali stanovanjske hiše lahko dobijo tudi delavci, ki imajo ustrezno rešeno stanovanjsko vprašanje, če bodo z gradnjo ali nakupom stanovanja sprostili družbeno stanovanje.

Posojilo, ki ga lahko dobi delavec za nakup, gradnjo ali prenavo stanovanja oz. stanovanjske hiše, lahko znaša največ 20% od predračunske ali končne kupoprodajne cene standardnega stanovanja. Vsak upravičenec lahko dobi ob posojilih, ki jih določa pravilnik o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Mozirje, posojilo za standardno stanovanje za 4-člansko družino 70 m².

Prednost za posojilo po tem pravilniku imajo delavci, ki:

- imajo nižje povprečne mesečne dohodke na člana družine;
- kupujejo ali gradijo stanovanjsko hišo ali stanovanje v okviru družbenousmerjene stanovanjske gradnje;
- kupujejo standardno stanovanje;
- bodo z nakupom, graditvijo ali prenavo stanovanja oz. stanovanjske hiše sprostili družbeno stanovanje.

Na natečaj lahko kandidirajo le interese, ki predložijo:

- vlogo z opisom stanovanjskih razmer in namen porabe posojila;
- dokazilo o namenskem varčevanju pri banki;
- kupoprodajno pogodbo, če kupujejo stanovanje;
- gradbeno dovoljenje, če gradijo stanovanjsko hišo ali jo prenavljajo, z veljavnim predračunom projektanta oz. izvajalca;
- izjavo o vsoti že pridobljenih bančnih in drugih kreditov za stanovanjski namen;
- podatke o zaposlitvi;
- podatke o skupnih dohodkih članov družine v preteklem letu.

Natečaj za posojila traja do vključno 10. 10. 1983. Prijave na natečaj, prispelne po tem datumu, ne bodo upoštevane. Vloge za prigrasitev na natečaj sprejema Ljubljanska banka — Temeljna banka Velenje — Ekspozitura Mozirje, kjer lahko udeleženci dobijo pojasnila v zvezi z natečajem.

Pristojni odbor pri Samoupravni stanovanjski skupnosti bo obravnaval vloge, udeleženci natečaja bodo po zaključku tečaja, skladno s tonamenskimi pravilnikom, s sklepom obveščeni o dodelitvi posojila.

Ugovore na navedene sklepe bo reševal zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti.

Tudi skromna razstava o poteh slovite Šlandrove brigade je pritegnila pozornost obiskovalcev razstave na Rečici

Razstava na Rečici

V okviru občinskega praznika so se na Rečici odločili pripraviti razstavo domačega likovnega ustvarjalca Janka Dolenca, ki sedaj živi in dela v Vuzenici. Rojak Dolenc se je radevolje odzval in v predprostoru šolske zgradbe prikazal bogastvo svoje umetnosti. Hkrati pa so v pripravi Arhiva Kulturne skupnosti Mozirje postavili skromno razstavo slik in listin Šlandrove brigade v počastitev 40. obletnice ustanovitve.

Mnogi krajanji so se zbrali pred šolo, da bi prisostvovali otvoritvi razstave, med njimi tudi številni gostje. Pihalna godba je zaigrala, slovesnost se je pričela. Zapeli so domači pevci in zbranim je najprej spregovoril predsednik ZZB—NOV Jože Celinšek, ki je poudaril velik delež naših ljudi v boju za osvoboditev, podčrtal je velike zasluge Šlandrove brigade za uničenje okupatorja v dolini in izrazil željo, da krajanji Rečice v razstavljenih slikah in gradivu občutijo hvaležnost do vseh onih, ki so trpeli, krvaveli in padli v našo svobodo. Izrazil je veselje, da je rojak Janko Dolenc razstavil svojo bogato ustvarjalno bero v domačem kraju. O razstavi, o delu Janka Dolenca in pomenu razstave je nato spregovoril mg. Jože Muhovič. Njegove misli povzemamo v celoti.

„Spregovoriti ob otvoritvi kakšne razstave predstavlja vselej neko posebno odgovornost, pošteno odgovornost pač do razstavljenih eksponatov, kot do ljudi, ki so jim besede namenjene.“

Nič lahka naloga ni to, da pač skuša stvarno pretresti vrednote, ki jih razstava prinaša in ker mora za te vrednote, kljub temu, da so besedni izrazi za vidnopredstavne in likovne posebej precej ozki in nenatančni, poiskati plodna tla. Se težja je ta naloga danes, ko nas na isti razstavi v neki dialektični enotnosti nagovarja dvoje različnih resničnosti: ena zgodovinska, dokumentarna, druga likovna, umetniška, ena časovno locirana, konkretna, in pričevalska, druga, vsaj po težnji, nadčasovna, abstraktna, nabita z vso tisto težko vertikalo pomenov, ki naravnost preži na to, da se je oklenejo naša čustva in oprimejo naše misli.

Na prvi pogled bi človek mislil, da obe ne gresta skupaj, ali da vsaj, če že delujeta v istem prostoru, ostajata vsaka zase, vsaka na svojem bregu, želeč ganiti srca in misli obiskovalcev s svojim trdno zgnetenim jedrom povednosti, ki ga ljubosumno zaklepata druga pred drugo.

A poglejmo, zakaj sem že sam akcent tega vpraševanja postavil tako, da pritrjuje negativnemu odgovoru. Ne, obe ti dve resničnosti druga do druge nikakor nista ravnodušni, saj se obe v svoji povedni dražljivosti naslavljata na človeško osebo z vsemi njenimi sposobnostmi doživljanja, mišljenja in čustvanja. Človek je njuno križišče in prav tu se njuna povedna učinka dopolnjujeta in podpirata. Kako?

Skulptura je, kot vsaka umetnina, zgoščena realnost. Nemci poeziji pravijo „Dichtung“, torej zgostitev našega odnosa do stvarnosti. Če grem v naravo, me bolj kot trava pritegne cvet, ker je v njem zgoščeno

prizadevanje rastline, da opravi svojo biološko funkcijo. Umetna, skulptura je tudi takšen cvet, zgostitev naše potrebe, da intenzivno doživimo svet v sebi in sebe v svetu. Skulptura s svojo zgoščenostjo nagovarja gledalca, bolj intenzivno kot drugi predmeti in stvari v okolju, tudi če nima nekega posebnega odnosa do nje. Še zlasti intenzivno pa je doživeti takšnega nagovora, če je človek tudi kulturno usmerjen k umetnosti, ker nosi nek poseben pomen za njegovo človeško, družbeno bistvo.

Janko Dolenc je bil rojen 12. februarja 1921 v Mozirju. Kot kipar živi in dela v Vuzenici. Doslej je svoje delo predstavil na številnih samostojnih in skupinskih razstavah. Kot kipar dela skoraj izključno v lesu, hkrati pa se ukvarja tudi z risbo in grafiko. Jedro njegovega zanimanja je človeška figura, ki jo po izkušnjah ter pridobitvah moderne umetnosti tako modernira, da se deformacije naravnih oblik zapišejo v zavest gledalca kot neka posplošena, nadindividualna stanja, ki se jih prav zategadelj lahko oprimejo naša čustva in misli.

Umetnina nas torej po eni strani sili, da bolj intenzivno, se pravi, bolj zavzeto, bolj nešablonsko, bolj premišljeno, bolj resno in nepristransko, doživimo svet v sebi in svet okoli nas. Sili nas, da spoznavamo svoje resnične ustvarjalne sile, svoje intelektualne potenciale in da v njihovi luči preverjamo svoje odnose do ljudi in sveta, ki nas obdaja. Lahko preprosto rečemo, da je njena posebna naloga v tem, da nas človeško in duhovno aktivira. Na nek način nam odpira oči, da znamo v vsaki stvari odkriti še „drugo plat medalje“ in da enako znamo ta odkritja vnesti v svojo vsakodnevno življenjsko resničnost. To pa je ravno tisto, na kar računa historični dokumentarni del razstave, da bi v naših srcih dosegel svoj resnični, se pravi, DEJAVNI odmev.

Nikakor namreč ta del razstave, vsaj jaz ga vidim tako, ni namenjen goli hvali, ploskanju in pritrjevanju resničnim protagonistom predstavljenega zgodovinskega trenutka našega boja za osvoboditev, niti morda zgolj prizadevnemu prikazu nekega historičnega zapovrstja dogajanj. Mnogo bolj se mi zdi, da nas hoče s svojo široko razgrnitvijo naučiti brati zgodovino in ne kot vrsto enodimenzionalnih dejstev, ki jih veže neizogibnost usode, temveč nasprotno kot brezkončnost migetajočih in brstečih možnosti ter vzpodbud, kot bi dejal R. Garaudy, ki se, ali bi se vsaj naj, neposredno stekajo v sedanjost in preko nje v prihodnost.

V teku preteklosti, našega okolja in lastne notranjosti odkriti vzpodbude svojega vsakodnevnega in dolgoročnega ravnanja — tak je, po mojem mnenju, dobro začrtani namen in vrednost pričujoče razstave.

Vsem iskreno želim, da bi se nas kar najbolj konkretno dotaknila.

Prazna malha v kulturi

Predsedstvo Občinske kulturne skupnosti je na seji pred zasedanjem skupščine obravnavalo gmotna stanja v kulturi. Že na zadnji skupščini so delegati opozorili na gmotne težave s katerimi se srečuje ljubiteljska dejavnost v dolini. Vzdrževanja stavb, oziroma prostorov s katerimi razpolagajo društva so iz leta v leto dražja, denarja pa je vsako leto manj, če upoštevamo delovanje inflacije. Seveda je na ta način ogroženo delo ljubiteljev, ki pa so in bodo tudi v bodoče steber kulturne dejavnosti vseh vrst v dolini.

Prav je, da o nekaterih žgočih vprašanih seznanimo naše občane!

Dosedanje dodeljevanje sredstev društvom, ki jih združuje Zveza kulturnih organizacij občine, so uredili po dejavnosti. Torej, tisti ki je več delal je več dobil. Seveda zaradi skromnih sredstev proračuna v celoti, so resnici na ljubo društva le malo dobila. Nekaj krivde je tudi na tem, da prepočno dostavljajo „obračune dela“ na ZKO, tako tudi sredstev ni, razen tistih, pičlih za vzdrževanje objektov. Naj navedemo samo kot primer Gorenji grad. Prosvetno društvo je znano kot dejavno in ustvarjalno, pa nima sredstev, da bi opravilo najnujnejša dela na domu in preprečilo propadanje oken.

Predsedstvo je zato pomagalo iz skupnih sredstev in predlagalo skupščini odobritev dveh starih milijonov v te namene. Seveda gre tu le za izjemo, ki ne more biti pravilo!

V. kolesarski maraton

V Delu je bilo 7. 9. 1983 objavljeno, da Celjani prirejajo V. tradicionalni kolesarski maraton Celje—Logarska dolina—Celje 24. in 25. 9. 1983. Ob dejstvu, da ima leto veliko sobot in nedelj se lahko vprašamo: zakaj maraton na isti dan, ko je otvoritev koč na Klemenči jami — 25. 9. 1983. V okviru MDO Savinjska smo se dogovorili in zapisali v koledarju PZS, da bo 25. IX. 1983 otvoritev koč, kolesarji pa bodo tega dne jutraj zapustili Logarsko dolino. Ali ne bi bilo prav, da se iz Logarske doline povzpemo do nove planinske postojanke in s tem damo priznanje neumornim planincem Solčave in vsem, ki so jim pomagali za njihovo neprecenljivo delo? Vsi vemo, kaj nam

je in kaj nam pomeni koč na Klemenči jami pod Ojstrico, vemo, da letos praznujemo 90-letnico Savinjske podružnice SPD in organiziranega planinstva, vemo, da nam je SP SPD iztrgala Ojstrico in Savinjske Alpe iz nemških rok in zakaj ne bi skupaj ta jubilej proslavili ob otvoritvi koč?

Nerazumljiva je gesta, da se je bolje voziti po cesti, kot pa se udeležiti otvoritve koč in ene izmed proslav ob letošnjih jubilejih. Priznamo, da tudi maraton propagira planinstvo.

Vedno poudarjamo, da so vsa naša društva, tudi celjska, naslednik SP SPD, da skupaj proslavimo ta visoki jubilej, sedaj se pa trgajo naše vrste.

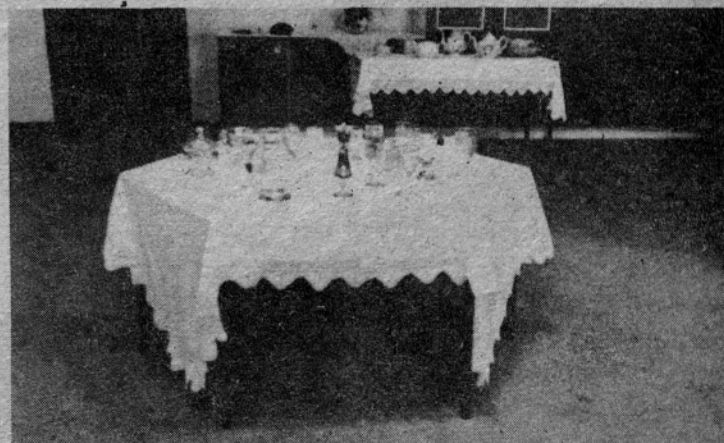
Zakaj tako?

F. JEŽOVNIK

Vpis otrok v 1. razred Osnovne šole Mozirje, za šolsko leto 1984/85, bo v mesecu oktobru po naslednjem razporedu:

- šola Mozirje: 4. oktober 1983 od 8h do 14h; 5. oktobra od 8h do 14h; 6. oktobra od 8h do 14h
- šola Nazarje: 11. oktober 1983 od 8h do 14h; 12. oktober od 8h do 14h
- šola Šmihel: 13. oktober od 8h do 14h
- šola Rečica: 18. oktober 1983 od 8h do 14h; 19. oktober
- šola Lepa njiva: 20. oktober 1983 od 8h do 14h

Oglejte si priložnostne razstave v matični knjižnici Mozirje. Sedaj lahko vidite zbirko jedilnih listov iz daljne Kitajske iz konca preteklega stoletja in nekatere kitajske tiske iz istega obdobja. Skupaj s knjižnico skrbi za te predstavitve Arhiv Kulturne skupnosti Mozirje. Ogled je možen v času, ko knjižnica posluje.

Ob letošnjem Lučkem dnevu so v šoli pripravili zanimivo razstavo starega porcelana

Na prvi šolski dan in še nekaj dni po pričetku pouka so miličniki posvetili posebno skrb vzgojnemu nasvetom v prometu. Prizor je posnet v Mozirju

dr. Franc Širko

Na eni zadnjih sej koordinacijskega odbora Skupščine zdravstvene skupnosti v naši občini je bilo sklenjeno, da seznanimo javnost z nekaterimi posebnostmi v zdravstvu, oziroma prislusnem nasvetu predsednika Zbora izvajalcev pri Občinski zdravstveni skupnosti Mozirje, dr. Franca Širka. Obiskali smo ga in mu zastavili vprašanja, na katera je rade volje odgovarjal.

OZS je v težavah, izgube v prvem polletju so zaskrbljujoče, ali ste v vrstah izvajalcev storili vse za iskanje notranjih rezerv?

Tekoče izgube letošnjega leta in podedovane iz prejšnjih let se res zelo zaskrbljujoče. Gotovo izvajalci osnovnega in hospitalnega zdravstvenega varstva še nismo postrgali vseh notranjih rezerv, ker je to gotovo proces, ki traja nekaj časa, da se spremenijo dosežane navade, miselnost, da se stroka tesneje poveže, da se ustvari več zaupanja v delo na posameznih nivojih. Pri tem mislim tudi na izvajalce v bolnicah, ki po zadnjih podatkih v Sloveniji porabijo kar 65 vseh sredstev občinskih zdravstvenih skupnosti. Na nivoju osnovnega zdravstvenega varstva smo v naši občini v zadnjem letu gotovo poiskali mnogo notranjih rezerv — zmanjšali smo nadurno delo na minimum, uvedli smo nego in zdravljenje na domu, posebno skrb posvečamo racionalnemu predpisovanju zdravil.

Znano je, da bo denarja tudi v bodoče manj, da bo treba skupno porabo prilagoditi izhodiščem, ki so bila sprejeta na ravni republike. Ali bo torej treba omejiti pravice?

Zdravstveni delavci bi gotovo morali biti zadnji, ki bi predlagali omejitev pravic iz zdravstvenega varstva. Takšno omejevanje je dvorezen meč, ki bi že v prvi fazi prizadel ljudi z nizkimi dohodki in ti bi zaradi pomanjkanja sredstev začeli varčevati tudi pri pravočasnem zdravljenju. Vsaka zamuda v tej smeri pa se lahko maščuje s kasnejšim dolgotrajnim zdravljenjem, invalidnostjo pa tudi s smrtjo. Kolikor bi prej privarčevali, bi pa pozneje lahko izgubili.

Ali so o stanju porabniki dovolj obveščeni, ali se osveščajo in koristijo zdravstvene usluge ustrezno razumno? Mislim, da bo o vseh težavah, ki tarajo skupno porabo niso dovolj obveščeni in tako pri koriščenju zdravstvenih uslug ni zaznati nobenih premikov. Za osveščanje v tej smeri bo prav tako potreben določen čas. Tudi težkega gospodarskega stanja v naši družbi se kljub vsemu pisanju in opozorilom še ne zavedamo v polni meri in še zmeraj mislimo, da bo že kmalu boljše — tako kot je bilo vsa ta leta.

Kje so po vašem vzroku, da ljudje toliko zahajajo v ambulante. Ali ni v tem tudi odraz raznih izkoriščanj? Tudi sam se po naporu ambulantnem delu, ki traja običajno osem pa tudi devet ur, vprašujem ali so bili vsi ti številni pregledi upravičeni in potrebni za zdravje. Mislim da jih je malo, za katere bi lahko mirno rekli, da lahko ostanejo doma in ne potrebujejo zdravniške pomoči. Pri nas živi mnogo upokojencev, ostarelih ljudi in vsi ti v aktivnih in mladih letih niso imeli možnosti sprotnega zdravljenja, v vojni in po vojni so bili podvrženi maksimalnim fizičnim in psihičnim naporom in vse to je moralo pustiti posledice na

Pogovor z zdravnikom

njihovem zdravju. To zdravje pa si vsaj sedaj skušajo ohraniti, saj imajo za to vsa pravice in možnosti. Drugače pa je pri aktivni mlajši populaciji. Nekateri znajo že manjše odklone zdravja spretno vnovčiti za podaljšanje bolniškega staleža in tudi interes za invalidske ocene je še preveč navzoč.

Predlagate večjo kontrolo ravnanja ljudi, ko so v bolniškem staležu, saj je znano, da prav tega mnogi izkoriščajo za razne postranske zasluge?

Bolniški stalež ni odvisen samo od nas izvajalcev, saj poznamo okrog 30 faktorjev, ki sodelujejo pri tem. V delovnih organizacijah, kjer je dobra organizacija dela, ustrezno nagrajevanje po delu, dobri medsebojni odnosi, posebno odnos vodje do podrejenih — ni stalež zaskrbljujoč. Tu večina nima interesa, če zdravje res ni toliko prizadeto, da bi ostala doma. V današnjih zapletenih in težkih gospodarskih razmerah napolnjenih in težkih gospodarskih razmerah ni moč povsod ustvariti takega vzdušja v kolektivih. Zato se nekateri preveč zatekajo v bolniški stalež, manjši procent dohodka pa zanemarijo ali pa nadoknadijo s postranskim zaslužkom. Tega pa se tudi brez ustrezne in strokovne kontrole ne da preprečiti. Še dolgo ne bomo vsi enako zavedni za delo in če je tako izkoriščanje bolniškega staleža že kar očitno in ponavljajoče, je dolžnost vsakega delavca, ki to vidi in je zaradi tega še pri svojem dohodku prikrajšan, da to prepreči. V naših delovnih organizacijah pa se te, že dobro zastavljene kontrole bolniškega staleža, v zadnjem času povsem prenehale.

Verjetno so zdravniki izpostavljeni raznim oblikam pritiskov? Kaj storiti, da se ljudje osvestijo?

Res je, da so oblike pritiskov na zdravnike lahko zelo različne. Na srečo pa je danes družbena klima že takšna, da se zdravnik, če hoče, lahko pritiskom odločno upre. Pri delu nas mora voditi strokovna doktrina, ne pa drugi interesi. Večkrat moraš prislusniti tudi različnim trenutnim osebnim stiskam in pomagati mimo pravilnikov. Ni pa razlogov, da bi ščitili nedelo in koristoljublje. Ljudje se tudi osvestijo, če na vseh ravneh naletijo na enako odobranje in če se naši kriteriji za priznanje pravic od zdravnika do zdravnika bistveno ne razlikujejo.

Ali je res potrebno toliko obiskov po domovih, ali ne sodi marsikaj premisliti z naročilom obiska in se posvetovati z zdravnikom?

Odkar smo se na nivoju osnovnega zdravstvenega varstva kadrovske okrepili, bolj organizirali — predvsem s popoldanskimi ambulantami, je pritisk za obiske po domovih mnogo manjši. Če smo prisotni vsi zdravniki v svojih ambulantah, in če to teče stalno, se ljudje počutijo bolj varne, manj so zbegani, znajo počakati in se posvetovati tudi po telefonu. To velja za prvi obisk na domu. Ponovni obiski, ki pa jih zdravnik opravi po svoji presoji in nujnosti, pa bi morali biti tudi za OZS zelo dobrodošli, če so s tem enakovredno in strokovno neoporečno pozdravi doma. Pri tem ne bi smelo biti za izvajalce bistvenih omejitev, saj samo en dan ležanja v bolnici v finančnem jeziku odtehta za teden dni hišnih obiskov, da ne govorimo o drugih stiskah in krizah poslanih v bolnico. Zmeraj pa se najdejo posamezniki, ki bi z naročilom obiska lahko počakali in se posvetovali.

Nekoč so ljudje bolj segali po domačih zdravilih, ali ne pretiravamo z zdravili količinsko in vsebinsko?

Prav gotovo marsikaj pretiravamo z zdravili tako količinsko kot vsebinsko. To je gotova napaka tudi nas izvajalcev, ker smo jih

z leti tako navadili. Pa tudi bolniki radi hvalijo tistega zdravnika, ki jim je napisal celo vrečko zdravil. Če pa mu v lekarni še povedo, da so ta zdravila tudi najdražja, hvale ni več konec. Tudi na domača zdravila bi jih morali mi zdravniki bolj opozarjati. Opažamo pa, da se ljudje tudi za domača zdravila zmeraj bolj zanimajo in jih tudi uporabljajo predvsem kot pomirjevala, za različna prehladna obolenja, motnje prebave itd.

Lahko svetujete ljudem kaj naj storijo, da bi se osveščali in si marsikaj sami pomagali, saj bo končno treba spričo stanja v zdravstveni skupnosti seči po ukrepih večjega prispevka za zdravstvene storitve, ali pa vidite drugačen izhod? Stanje v katerega smo zašli gotovo zahteva boljše osveščenost prebivalstva. Zdravstvena služba je pri nas v občini na takem nivoju in tako zmeraj dostopna, da ni razloga, da bi ljudje v svojih zahtevah prehitovali in pretiravali. Že prej sem omenil, da bi se morali zlasti disciplinirati pri staležu. Če si zares bolan, si staleža tudi potreben, vendar se moraš temu primerno tudi obnašati in ukrepati tako, da se boš lahko čimprej vrnil nazaj na delo. Premalo mislimo, da vsaka bolniška pomeni izpad proizvodnje in tako je na primer samo v Glinu bilo več mesecev vsak dan na bolniški ljudi za cel TOZD. Z veseljem opažamo, da se ljudje sicer zelo zanimajo za zdravstvene teme. Tečajni nege bolnika, ki jih organizira Rdeči križ so dobro obiskani, znanje, ki ga bodoči šoferji kažejo na izpitih iz prve pomoči je na dobri višini in vse to v veliki meri veča našo varnost.

Zdravniki nimajo lahkega posla. Znano je, da so preobremenjeni, da pa nimajo dovolj časa za primere, ko bi bilo to potrebno. Kako bi zdravstvo lahko več storilo za preprečevanje boleznih in splošno osveščanje prebivalstva?

Zdravniki smo res preobremenjeni z rutinskim ambulantnim delom in težko najdemo čas za drugo. Z naše strani vidimo izhod tudi v pospešenem zdravstvenem vzgojnem delu. V okviru našega TOZDa že deluje skupina predavateljev, ki bo sistematično prosvetljevala določene skupine ljudi. Pa vendar je to le del obvezne zdravstvene vzgoje. Vzgojni moment mora biti prisoten pri vsakem bolnikovem obisku v ambulanti ali pa pri obisku zdravnika na domu. Takrat je človek najbolj dovzeten za pravo besedo in si je zapomni takorekoč iz prakse.

Končno pa vse to ni zgolj naloga zdravstvenih delavcev. Kaj in kdo naj bi doprinesel svoj delež k temu, da bi ljudje razumeli nujnost krčenja zdravstvenih storitev, skratka, da bi se teh posluževali le takrat, ko je potrebno?

Naš samoupravni delegatski sistem je najboljša osnova, ki zagotavlja, oz. bi moral zagotavljati, da bi se različni interesi in problemi v okviru skupščine OZS usklajevali, reševali. V tem družbenem telesu so zastopani vsi, ki se jih ti problemi tičejo, ki bi morali imeti o tem svoja mnenja in stališča, ki bi skratka čutili potrebo, da povedo svoje. Temu pa žal ni tako. Na skupščinah se od delovnih organizacij oglašajo le nekateri pa tudi za njihova stališča se bojim, da niso odraz informiranja celega kolektiva, ampak le ožje ekipe, ki se trudi okrog formiranja teh stališč. Od krajevnih skupnosti dobimo le malo stališč pa še ta so največkrat obrabna pod točko razno. Mislim, da nas bo vedno večja gospodarska nuja silila, da se bomo teh možnosti soočanja in skupnega odločanja na nivoju OZS bolj posluževali in tudi tako doprinesli svoj delež k potrebnim racionalizacijam pri koriščenju zdravstvenega varstva.

Trak v nov blagovni center KZ Mozirje je prerezal Jože Ivanušič

Obljube uresničene v Šmartnem

Veliko hude krvi je v Šmartnem povzročilo zavlačevanje gradnje večnamenskega prostora, ki je bil svoječasno obljubljen in za katerega so krajanje zbrali kar precej lastnih sredstev. No, končno so Šmarčani veseli prenove svoje šole in prizidka, kjer so se številni krajanje zbrali, da bi prisostvovali otvoritvi novih pridobitev. Prišli so in niso skrivali navdušenja nad novimi pridobitvami, zato je bil letošnji občinski praznik za nje še posebno mikaven.

Ravnatelj GOŠ Gornji grad Ivan Purnat nam je postregel z nekaj podatki o prenovljeni šolski zgradbi. Pouk bo v bodoče tako za učence, kot za učitelje lažji. Lepe učilnice in novi učiteljski kabineti, šolska knjižnica in večnamenski prostor so novosti, ki jih gre podčrtati. Vrtec še ni na red, vendar bo v kratkem. Dospelje niso otroci imeli kje telovaditi, sedaj bo večnamenski prostor služil tudi telesni kulturi otrok. Sodobna kuhinja bo omogočila otrokom v celodnevni šoli ustrezne obroke hrane. Vse je računano na sedanje število otrok (88 vpisanih v 4 razredih). Seveda pa sprejme šola lahko tudi več otrok. Na šoli bo redno učilo 5 učiteljev, za vzgojne predmete pa bodo prihajali še naprej iz osrednje šole v Gornjem gradu.

Na dvorišču šolske zgradbe, ki je bilo ob otvoritvi še kar gradbišče, so najprej zapeli otroci nekaj pesmi v pozdrav svoji šoli in vrtcu. Nato je spregovoril ravnatelj Ivan Purnat, ki je opisal potek gradnje in pri tem obzirno zamolčal dejstvo, da bi vse lahko bilo na red, če bi se izva-

jalci del držali dogovorov. Trak pred vhomom v večnamenski prostor je prerezal predsednik KS Šmartno ob Dreti Ivah Zagožen. Goste so mladi gostitelji povabili v dvorano, kjer so jim pripravili prigrizek s pored.

Ob ogledu prenovljene stavbe in novo zgrajenega dela je treba izreči vso priznanje načrtovalcu inž. arh. Mišu Kneževiču, ki je uspel zgraditi res prijetne in ugledne prostore.

Med podeljevanjem odličij na mozirskem strelišču

Teritorialci pomagali krajanom

Krajevna skupnost Šmartno ob Dreti se ubada z napeljavo telefonskega voda. Želijo pač, da bi čimveč krajanom prišlo do telefonskega priključka. Ponokod pa je zemljišče zelo zahtevno in tam je treba iskati pomoči od zunaj. Tako so naprosili občinski štab TO za pomoč, ki je to tudi obljubil. Zbrali so se pripadniki TO z orodjem in izkopali okoli 30 jam za postavitve drogov. Tu namreč ni šlo za običajno izkopavanje, to bi tudi opravili domači ljudje. Treba je bilo tla minirati, saj je pod povrhnjico skalnato in seveda navadno orodje ne zaleže. Tako so naši teritorialci spet dokazali svojo pripravljenost pomagati, kjer je to mogoče.

Strelsko tekmovanje v Solčavi

Ob Dnevu graničarjev so tudi letos priredili v Solčavi že običajno strelsko tekmovanje z malokalibersko puško. K tekmovanju se je prijavilo 9 tričlanskih skupin, seveda niso manjkali tudi graničarji. Sodelovale so skupine osnovnih strelskih organizacij iz doline in tudi skupina strelcev družbenopolitičnih organizacij Solčave.

Pomerili so se med seboj za prehodni pokal, ki ga je že v drugo priborila skupina iz Mozirja. Drugo mesto so zasedli strelci iz Gornjega grada in tretje iz Solčave.

Med posamezniki je bil najboljši Drago Poličnik, sledila pa sta Srečko Gostečnik in vojak Igor Istenič iz graničarske enote. Vsi navedeni so prejeli priznanja.

Tekmovanje je potekalo urejeno in je bilo dobro pripravljeno, za kar gre zasluga osnovni strelski organizaciji Solčava.

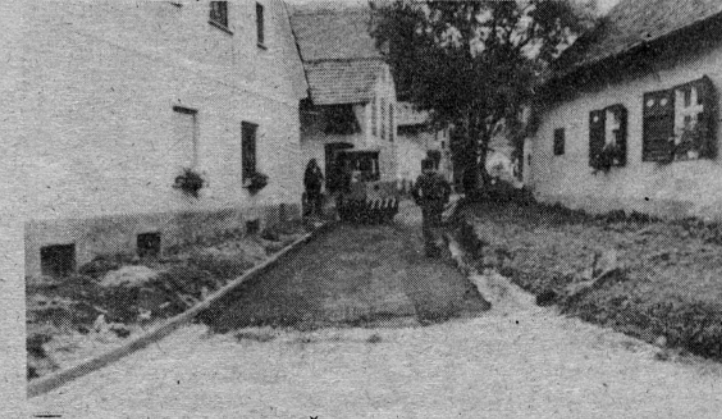
Štefan

Na Černivcu. Skozi mlaje so zapeljali najprej ozaljšani vozovi

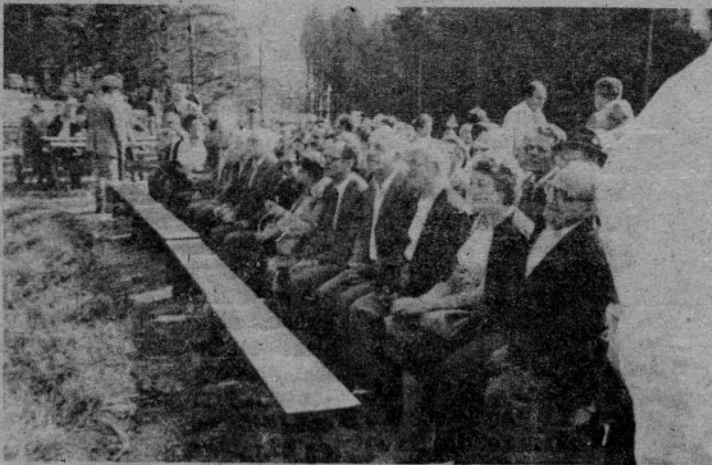
Novega večnamenskega prostora so se verjetno najbolj razveselili otroci, ki obiskujejo šolo v Šmartnem ob Dreti

Nekatere cestne odseke v Šmartnem ob Dreti so asfaltirali

Med odkritjem spominske plošče zaslužnemu geologu Marku Lipoldu na hiši dr. Jožeta Goričarja v Mozirju

Na Črnicu so se zbrali številni ugledni gostje in nekdanji borci II. grupe odredov

Člani kamniške folklorne skupine so na „meji“ med Kranjsko in Štajersko zaplesali

V spomin Marku Lipoldu

Krajevna skupnost Mozirje je v okviru občinskega praznika, vzdala spominsko ploščo na rojstni hiši slavnega geologa Marka Vincenca Lipolda v Mozirju.

Delo prvega slovenskega in jugoslovanskega geologa je orisal prof. dr. Anton Ramovš iz Ljubljane. Med drugim je dejal: „Iz vsega Lipoldovega dela vejejo izredno strokovno znanje, izjemna bistrost in prizadevnost. Bil je eden prvih in najboljših geologov v prvi generaciji, znamenite dunajske geološke šole, obenem pa tudi kot rudarski geolog vrhunski strokovnjak. Veliki narodi bi bili ponosni na takega pionirja geološke vede, kot je bil Lipold. Bil je velik mož v službi geologije in moral bi nam biti v ponos in zgled, kako reševati zapletene geološke probleme. Zato naj te besede počastijo dosežke njegovega izjemnega dela, ki jih vsi ne

znajo ali pa nočejo prav ceniti.“

Krajanom Mozirja se je za pozornost, izkazano Lipoldu zahvalil še predsednik Slovenskega geološkega društva iz Ljubljane, ki je dejal, da bodo rodovi geologov ob spominski plošči s spoštovanjem obudili spomin na velikega predhodnika.

V imenu krajevne skupnosti je pozdravila navzoče Mara Tratnik. Kulturni spored pa so izvajali pevci Prosvetnega društva Šmihel in recitatorja OŠ Mozirje.

Med gosti je bil tudi glavni tajnik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Jože Goričar. Na odkritje pa je prišel eden najbližjih potomcev Marka Lipolda, dr. inž. Rajko Lipold iz Sarajeva. Slovesnosti so se udeležili tudi številni predstavniki javnega življenja s predsednikom SO Mozirje, Alojzem Plaznikom na čelu.

Zadružni prodajni center

Zgornjesavinjska zadruga je v Mozirju že nekaj časa načrtovala za upravno stavbo v Ljubiji gradnjo prodajnega mesta za gradbeni in reprodukcijski material ter druge potrebščine za kmetijstvo. Ko se je pri ZKZ organiziral center za vrtnarstvo, je bila potreba po ustreznih prostorih še bolj pereča. Delavci prodajne službe v tej dejavnosti zadruga so delali pod težkimi pogoji, tudi ustreznih skladišč ni bilo. Tako je končno urejeno vse, kar je doslej manjkalo in otežkočalo prodajo, hkrati pa tudi nakup.

Ob letošnjem občinskem prazniku so predali namenu veliko zgradbo in poleg ležeče zunanje prostore za razno blago. Otvoritev so opravili slovesno, uvodne besede pa je povedal direktor ZKZ Anton Vrhovnik, ki je poudaril pomen nove pridobitve, tako za zadrugo, kot za njene člane, ki bodo odslej lahko tudi bolje oskrbovani. Orisal je težave, ki so spremljale gradnjo in ureditev centra v Ljubiji. Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli k temu, da se je

kljub težkim časom uresničila dolgoletna želja članov kolektiva ZKZ in zadržnikov.

Prisotni gostje in številni zadržniki so z odobravanjem spremljali misli direktorja Vrhovnika.

Predsednik SO Mozirje Alojz Plaznik je nato kolektivu in zadržnikom čestital k velikim delovnim zmagam in zaželel, da bi center uspešno služil namenu za katerega je bil postavljen. Kmetijstvo je v naši občini izrednega gospodarskega pomena, kmetijstvo na sploh pa je v naši družbi temeljna gospodarska veja, katere naloga v teh časih ni lahka, ko gre za bitko za čimveč hrane.

Trak v novi blagovni center ZKZ Mozirje je prerezal Jože Ivanuša, ki je kot dolgoletni zadržni delavec veliko pripomogel k razvoju in delovanju ZKZ Mozirje.

Že prvi ogled novih poslovnih prostorov je potrdil pričakovanja. To je res sodoben in ustrezen center, ki vključuje poslovanje z vsemi kmetijskimi, gradbenimi in vrtnarskimi pripomočki.

Na Črnicu veličastno

Mozirski občinski praznik se je pričel z otvoritvijo posodobljene ceste preko Črnicu. Na sedlu so uredili slavnostni prostor, tam se je zbralo veliko številni nekdanjih borcev II. grupe odredov, saj so ob tej priložnosti pripravili srečanje in seveda prišli so tudi številni občani štajerske in kranjske strani. Prireditev sta namreč pripravili obe občini, kamniška in mozirska.

Med gosti so bili tudi generalni polkovnik Franc Poglajen—Kranjc, predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj, član predsedstva ZKJ Mitja Ribičič, predsednik CK ZKS Andrej Marinc, nekdanji komandant Šlandrove brigade Mirko Jerman in številni nekdanji vojaški in politični voditelji NOB, predstavniki JLA in TO in predstavniki javnega življenja obeh sosednjih občin.

Najprej so podelili kole-sarjem, ki so v počastitev praznika tekmovali preko Črnicu priznanja in odličja. Zanimivo je, da so tudi iz Celja prispeli nekateri predstavniki na kolesih na Črnicu, med njimi tudi predsednik SO Celje Edi Stepišnik.

Zborovanje je pričel predsednik SO Mozirje Alojz Plaznik, ki je prisrčno pozdravil vse nekdanje borce in goste. Podčrtal je, da so prav borci II. grupe odredov veliko pripomogli, da je cesta preko Črnicu predana svojemu namenu.

Tako je končno izginilo še 12 km navadnega cestišča in nadomestil ga je asfalt in seveda lepo speljana cesta, ki je tako približala ljubljansko kotlino Gornji Savinjski dolini. Tako se odpirajo boljše možnosti tujskemu prometu in seveda gospodarskemu razvoju. Občani mozirske občine so se pred časom odločili za samoprispevek, da se cesta dokonča. Številni delavci

morajo vsakodnevno na delo po tej cesti, sedaj bodo imeli lažje! S poimenovanjem ceste po II. grupi odredov pomeni globoko hvaležnost prebivalstva to in onstran Črnicu partizanski enoti, ki je mnogo krvavih bitk izvojevala prav na tem delu naše domovine. Predsednik Plaznik se je izrecno zahvalil prizadevnemu gradbenemu odboru, ki ga je vodil Hinko Gobec.

Slavnostne besede je navzočim spregovoril general Poglajen—Kranjc, ki je orisal pot prvih partizanskih enot v boju za te kraje. V svojih mislih je poudaril resnost sedanjega trenutka in pozval k delu, ki pomeni izhod iz gospodarskih težav. Seveda bodo za daljši čas potrebna odrekavanja in štednja, vendar pa v težavah nismo osamljeni, saj je kriza pojav, ki je več ali manj zajel ves svet, predvsem pa pesti nerazvite dežele. Naše ljudstvo je pokazalo odločnost v času osvobodilnega boja in tudi v teh časih mu je ne bo manjkalo.

V kulturnem delu sporeda so nastopili otroci OŠ Črna in COŠ Gornji grad, zapela sta tudi moška pevka zbor iz Črne in iz Gornjega grada. Ves spored pa je spremljala godba na pihala iz Kamnika.

Nato so preko ceste napeli trak, ki ga je prerezal general Poglajen in tako predal cesto svojemu namenu. Prav domiselno je izpadla vožnja z vprežnimi vozili iz obeh strani, namreč dvoje okrašenih voz je pripeljalo skozi mlaja, ki sta predstavljala deželno mejo. Nato pa so zaplesali še narodne plesne kaneški folkloristi. Gledalci so z navdušenjem pozdravili nastopajoče pevce, pesalce in recitatorje—nekdanji borci pa so se nato v dobrem razpoloženju tovariško srečali. Žal pa je slabo vreme kmalu pregnalo večino udeležencev prireditve na Črnicu.

Goran Horvat je razstavljal

V mozirski galeriji so v počastitev občinskega praznika pripravili razstavo likovnih del mladega slikarja iz naše doline Gorana Horvata. To ni njegova prva razstava, pač pa prvič predstavlja svoja dela doma. Profesor Venek, ki je številne goste uvodoma pozdravil, je poudaril, da je to umetniškova dvajseta razstava. Kulturni spored sta izvajala glasbenika na trobilih. Besede o umetniku in njegovem delu pa je lepo zaokrožil dr. Ivan Sedej iz Ljubljane. Njegove misli, ki jih je napisal za katalog delno povzemamo:

Mladi slikar Goran Horvat je s svojimi risbami in slikami načel pri Slovencih sozrazmerno skromno obdelano področje nadrealističnega oblikovanja in videnja. Rezultati nas zato opozarjajo na dve pomembni sestavini njegovega dela — študij stare grafike in na povzemanje elementov iz klasičnega evropskega surrealizma. Prav iskanje v tradiciji, v stari grafiki, pa daje njegovim delom svojsko svežino, hkrati pa narekuje tudi specifične kompozicijske prijeme. V bistvu gre za brezprostorje, ki ga tvori čista površina lista (pri risbah) v katerem so po notranji, vsebinski logiki razporejeni fantastični, groteskni in tudi čisto dekorativni elementi. Risba, ki je na ključnih mestih poudarjena s

pretrganimi v sicer tekoči potezi, daje fantastičen zven tudi izrazito dekorativnim prvinam — saj jih predstavlja kot deformirane in hkrati nedefinirane like, ki spominjajo včasih na groteskna strašila ali pa na oživiljene elemente iz repertoarja baročne grafike.

Študij risbe in Horvatova ljubezen do izrisanih obrisov imata posledice tudi v njegovem slikarstvu. Barva sicer ni polnilo, ki bi izpolnjevalo omenjene ploskve, vendar ima svoj pomen in funkcijo le v kontekstu s črto. Tako se namreč vsaka pobarvana ploskev spremeni v avtonomen lik, ki ima natančno določeno mesto v kompozicijskem sestavu. V območju risarskega pojmovanja, ki ga zna na zelo spreten način prevesti v jezik barv, pa je tudi Horvatovo oblikovanje slikarske ploskve. Včasih srečamo tudi bolj renesančno oblikovane kompozicije, vendar ga bolj zanimajo zračni sestavi, kjer se v labilnem ravnotežju in brez strahu pred zračnim prostorom spreletavajo fantastični liki. Prostranstvo prehaja v trden predmet, predmet pa spet izgubi težo in svoj vsakdanji pomen tisti hip, ko ga oblije mistična, sanjska svetloba — saj se spremeni v nekaj, kar je izven našega izkustvenega sveta.

Namizni tenis tudi za paraplegike

Namizni tenis postaja med paraplegiki vedno bolj priljubljena športna panoga. Letos smo na OŠ Ljubno ob Savinji ob „Flosarskem balu“ že drugič izvedli medregijsko tekmovanje, ki je dobro uspelo. Sploh prvič v Sloveniji pa smo zaigrali tudi v dvojicah.

Na sliki sta predstavnika novomeške regije Tine Gorenc

in Vinko Ahlin, s hrbtni strani pa igrata člana celjske regije Ivan Tanjšek in Peter Zdovc.

Marko Trogar iz Kokarij pa je tetraplegik in navdušen igralec kljub svoji težki invalidnosti.

Na tekmovanju je v svoji skupini zasedel 2. mesto.

MARIKA ŠERBELA — RUPNIK

Novo odprti blagovni center ZKZ Mozirje si je na dan otvoritve z zanimanjem ogledalo mnogo gostov in zadržnikov

Na razstavi Gorana Horvata v mozirski galeriji. Na sliki dr. Ivan Sedej med govorom, desno pa mladi umetnik Horvat

Na Ljubnem so športniki — paraplegiki vedno dobrodošli. Slika je posneta med tekmovanjem v namiznem tenisu v telovadnici OŠ Ljubno

Novi stroji - lastno znanje

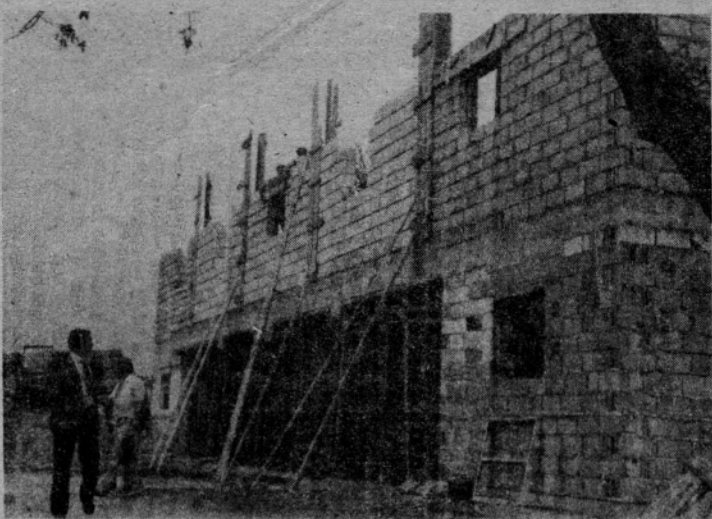
Kovinarstvo na Ljubnem je doseglo pomembne uspehe lastnega znanja, ko so njegovi strokovnjaki in delavci uspeli izdelati dva stroja, ki kot vse kaže, predstavljata zanimivo ponudbo domačemu trgu. Tako se je pričelo plodno vračanje naporov, ki jih je ta kolektiv že vrsto let vlagal v strokovno izobraževanje in strokovnjake.

Kot prvi strokovnjak z visoko izobrazbo strojne smeri je nedvomno vrezal prve brazde novatorstva in razvoja sodobne proizvodnje inž. Janez Štiglic, ki tudi sicer v občinskem merilu prizadevno dela pri raziskovalni skupnosti. V Kovinarstvu dela že osem let in ko pripoveduje, kako so postopno napredovali, poudari, da je vse skupaj plod dobrega sodelovanja skupine zagnanih ljudi. Razmah je inovatorstvo dobilo po vključitvi v DO Železarna Ravne, kjer so imeli s to dejavnostjo že dobre izkušnje. Vsi skupaj so torej zmorni marsičesa in dejansko si vedno medseboj pomagajo, torej ne le znotraj kolektiva na Ljubnem! Ko so si zadali nalogo izdelati domačo krožno žago in dvizžno ploščad niso odlašali z neposrednim delom.

Skupno z razvojem na Ravnah so sklenili pristopiti k lastni izdelavi strojev, ki jih potrebujejo v proizvodnji in so vezani na uvoz. Seveda je bilo treba izdelati za doslej uvožene stroje načrte, po katerih naj se doma naredi prvi izdelek. Zavedajo se pač, da še dolgo ne bo mogoče priti lahko do uvoženih strojev in lotili so se dokaj napornega dela. Oddelek za konstrukcije in razvoj v TOZD Kovinarstvo Ljubno vodi inž. Jože Kramer, v njem pa sodelujejo po potrebi strokovnjaki, tako nastane skupina ustvarjalcev. Neposredna dela pa opravita Jože Podkrižnik in Roman Selišnik, ki delata v prototipni delavnici. V strokovni skupini pa še sodelujeta inženirja Peter Ribič in Marjan Ličičnik. Tesno sodelovanje vseh pome-

ni skupinsko delo, ki zelo uspeva. Medseboj so si razdelili naloge posameznih izvedb, tako je odgovarjal za izvedbo dvizžne ploščadi inž. Jože Kramer, za krožno žago pa inž. Peter Ribič. Kar je posebno razveseljivo pri uspehu ljubenskih kovinarjev pa je kratek rok od zamisli do izvedbe, ta je bil komaj 9 mesecev! Seveda je bilo treba vse dobro premisliti in zastaviti delo s podrobnimi načrti, ki so predvidevali časovne roke in odgovornosti za posamezna dela. Ob ogledu obeh strojev se je samo od sebe postavilo vprašanje, kaj pa pomeni uspeh v poslovnem pogledu. S tvrdko Commerce iz Ljubljane so se temeljito dogovarjali kar se tiče prodaje na trgu in seveda tudi servisiranja, da bodo že v letu 1984 nudili tržišču polovico teh izdelkov. Saj je treba za redno proizvodnjo še marsikaj pripraviti, čeprav imajo vse priprave, tudi strokovno usposobljene delavce, material pa je domač, zahteva uvajanje novih izdelkov določen čas. Posebno, ko gre za tako zahtevne stroje, ki so v marsičem obogateni z novostmi, ki so plod znanja ljudi iz Kovinarstva.

Ko nam je inž. Janez Štiglic povedal, da je krožna žaga le del celotne računalniško vodene naprave, nam je bilo jasno, da načrtujejo v Kovinarstvu še vrsto dodatnih delov, ki bodo končno omogočili popolno avtomatizacijo pri rezanju raznih mer železja. Razvojni oddelek ima še torej veliko nalog, ki ne bodo lahke, vendar pa trdijo, da je že sedaj v tem mladem kolektivu 23 tehnikov in 6 inženirjev, pa še dosti dobrih kovinarskih delavcev, tako bodo nalogam kos. V trditvi pa je še neka druga resnica, da se sedaj vrača v znanje domačih ljudi vložen denar in napor.

Pri Metulju ne bi tako hitro zrastle zidovi, če ne bi bila pomoč tako velika

Nesreča in srčni ljudje

Pri Metulju nad Lučami je požar v celoti upeljal gospodarsko poslopje.

Škode je za okrog milijardo starih dinarjev, vendar so se s solidarnostjo izkazali predvsem ljudje tam naokrog.

Ni slišati, da bi bili Lučani nezadovoljni s svojim patronom, Sv. Lovrencem. Vsekakor pa Metuljevi s Krnice 34 pod Rogatcem lahko razmišljajo, da bi se v njihovem primeru Sv. Florjan bolj obnesel.

Bilo je pozno popoldne 2. avgusta, ko se je nad Lučami in okolico spet razbesnela ena od poletnih neviht. Grmelje je in treskalo, pa hkrati lilo kot iz škafa.

Mladi Metuljev, Albin Robnik mlajši, zaradi dežja ni mogel spraviti živine v hlev. Sedeli so v kuhinji in čakali, da nevihta mine. Tedaj je urezalo, počilo, čeprav manj kot malo prej že neštokrat. Le oče so šli v veliko sobo pogledat skozi okno.

Gori! Strela je udarila v novo, pred dvema letoma popolnoma obnovljeno gospodarsko poslopje. V njem je bila vsa pisana Metuljeva kmetijska mehanizacija in telička. Več kot teličko in traktor mlademu Metulju ni uspelo rešiti, saj je gorelo že vse tramovje.

Tudi gasilci, ki so na telefonski klic v nekaj minutah pridrveli na Krnico, niso mogli omejiti požara ali karkoli rešiti od gospodarskega poslopja. Obvarovali pa so domačo hišo, kaščo, svinjak in drvarnico. Dva silosa z vso mehanizacijo sta zgorela, tretji, zunanji iz plastike pa se je dobesedno stopil na dve tretjini višine. Če ne bi bil poln silaže, bi se še ta prekucnil v ogenj. Iznajdljivi gasilci iz Luč so ga privezali za prvo drevo.

Kako je bilo Metuljevim, ko jim je rdeči petelin v hipu uničil ves znoj in odpovedovanje, si lahko mislite. Pravijo, da je očeta Albin nadvse potrlo, obe ženski pa sa bili tudi povsem iz sebe. Tudi mladi Albin se komaj spominja, ko v pogovoru podoživlja tisto neurje s požarom.

Metuljeve smo spet obiskali 1. septembra. Na nekdanjem pogorišču je vse vrvelo od dela. Mladi sovaščani in tudi okoličani so se lotevali betonskih preklad, zidovi novega hleva so silili k višku, vse je bilo že dogovorjeno tudi za ostrešje. Oče so se spretno sukali med mladimi, mlademu Metulju pa se je vse smejalo.

„Veste, saj sem računal, da mi bodo kaj pomagali. Ampak to, kar se je zgodilo, se ne da z dovolj hvaležnosti za ljudi sploh povedati. Prišli so od vsepovsod. Že drugi dan smo pripravili pogorošče, tretji dan smo skopali nove temelje. Ljudje od vsepovsod so se zgrnili k nam, da bi nam pomagali. Pa nobeden jih ni kaj posebnega klical. Neverjetni so naši ljudje,“ nam je hitel pripovedovati, poln hvaležnosti za človeško toplino in solidarnost.

Žlahtna solidarnost je še doma v Lučah in okolici. Ljudje jo nosijo v srcih, ne samo v svojih žuljavih rokah. Morda se prav zato ne porazgubi, tako kot se je žal že marsikje. Zamenjala jo je odtujenost, ko vsak zase živi in dela in se kaj malo meni za sočloveka, sovaščana, sokrajana. Lučani znajo biti solidarni in to so izpričali že neštokrat. Že tedaj, ko še nismo „iznašli“ vseh mogočih samoprispevkov. Verjamem, da bo tako tudi ostalo! Kako lepo bi bilo, če bi na takšno povezanost ljudi mogli naleteti še kje drugje. Tudi po Gornji Savinjski dolini. MITJA UMNIK

Zgodovinar in vzgojitelj

Na Rečici živi in dela Zdravko Novak. Po končanem učiteljskem v Celju ga je služba leta 1956 pripeljala med Pohorje, saj je bilo njegovo prvo učiteljsko mesto Lokanja. To je hribovski kraj, kar preko dve uri hoda oddaljen od prve avtobusne postaje. Vsaj takrat je bilo tako! Tako je seveda moral mladi učitelj veliko pešati, ko je odhajal na razne konference, sestanke in po drugih opravkih v dolino. Hribovskih razmer je bil učitelj Novak vajen že od doma, saj je rasel med vrhovi planin na Rečici. Ko danes pobrska po pomenu na tiste čase, ko je učil v kombinaciji kar 7 razredov, se ne pritožuje zavoljo takratnih naporov, ampak poudari, da je sicer bilo težko, da pa je spadalo k njegovemu delu, ki ga zelo ljubi. Po kadrovskem rodu v JLA je učil v Šmartnem na Pohorju, tu je bil rad in na tisti čas ga vežejo lepi spomini. Vendar ga je vlekel domov, v Gornjo Savinjsko dolino. Tako ga je učiteljevanje pripeljalo v Radmirje in leta 1960, na Rečico, kjer je delal do ukinitve osemletke in še tri leta zatem, ko je vodil podružnično šolo. Nato pa je ob delu doštudiral na Pedagoški akademiji v Ljubljani in pričel poučevati v Mozirju.

Kljub vsemu pa vedno najde čas za svoje nekdanje učence, sedaj dijake in študente, ki se kaj radi zatekajo k njemu po strokovne nasvete, oziroma želijo kakšne zgodovinske podatke.

Beseda nanese na njegovo najljubšo vedo, zgodovino. Zdravko Novak meni, da je dolina dala doslej že veliko velikih mož, ki pa so le malo storili za svojo rodno okolje. Če pogledamo zgodovino, potem je bil Fran Hribernik tisti, ki je veliko zapisov zapustil in še nekaj jih je, ki so zapisovali posebnosti naše doline. Nekeč so učitelji veliko storili, stvari niso

Zdravko Novak

Ne samo ker je usmeril svoje pedagoško delo v zgodovino, tudi sicer se poglablja v preteklost, raziskuje razne dogodke v dolini, ugotavlja potek osvobodilnega boja in zapisuje razne posebnosti našega narodopisja. Trenutno se ubada s krajevno zgodovino. Ob številnih prilikah je doslej že pomagal s svojim bogatim znanjem, tako v šoli, kot tudi izven nje. Prav zato se kar samo po sebi vsiljuje vprašanje, zakaj od vsega zbranega ničesar ne objavlja. Pa smo kar kmalu razumeli! Za sedaj je prva skrb družina, pozneje pa bo tudi prišel čas, ko bo lahko kaj več storil za urejanje svojih izsledkov in za pisanje. Pa še številne naloge, ki jih opravlja v raznih organizacijah in krajevni samoupravi ga precej zaposlujejo.

šle v pozabo, danes je to drugače. Učiteljski poklic je sedanost precej razvrednotila in posledice so vidne. Tudi v vse večji feminizaciji poklica so vzroki, da učiteljstvo ne da več tege, kar je nekeč dajalo, namreč izven šole! Razumljivo je, da je ženska v prvi vrsti mati, nato žena in da potem zmanjka časa za razne druge dejavnosti, ki tudi zahtevajo celega človeka.

Vendar, Zdravko Novak načrtuje svoje delo, kar daje slutiti uspehe, ki bodo vidni čez čas. Želi poskrbeti za splošni zgodovinski prikaz iz naše doline, ko bo to na red, bo tudi njegov cilj dosežen. A. VIDEČNIK

Dan osnovne šole Mozirje

Delavci in mladina na Osnovni šoli Mozirje so si izbrali za svoj praznik 12. september, to je dan osvoboditve Mozirje leta 1944. Letos so svoj praznik prvikrat svečano proslavili. Priveditvi ob tem dnevu, ki je bila v dopoldanskem času v telovadnici šole, so prisostvovali predstavniki občinskih in krajevnih vodstev družbeno-političnih organizacij, občinske skupščine, Zavoda za šolstvo, Osnovna šola Ljubno in gostje iz pobratene občine Čajetina. V pestrem, prisrčnem in dobro pripravljenem programu so poleg učencev centralne in podružničnih šol nastopili tudi mladi iz Čajetine. Tako naj bi tudi v bodoče Dan šole po svoje prispeval k utrjevanju bratstva in enotnosti med starejšimi in mlajšimi generacijami pobratenih občin.

ružbljanju tako pomembnih dejavnosti, kot sta vzgoja in izobraževanje, ter naj bi prispevala k hitrejšemu odpiranju šol za sodelovanje z vsemi, ki lahko k izobrazbi in vzgoji mladih karkoli pozitivnega prispevajo. Nad vse pomembno bo uvajanje tehnično-proizvodnih dejavnosti in povezava šol z delovnimi organizacijami. To je v svojem kratkem pozdravnem govoru poudaril tudi predsednik IS Skupščine občine Mozirje Franc Miklavc.

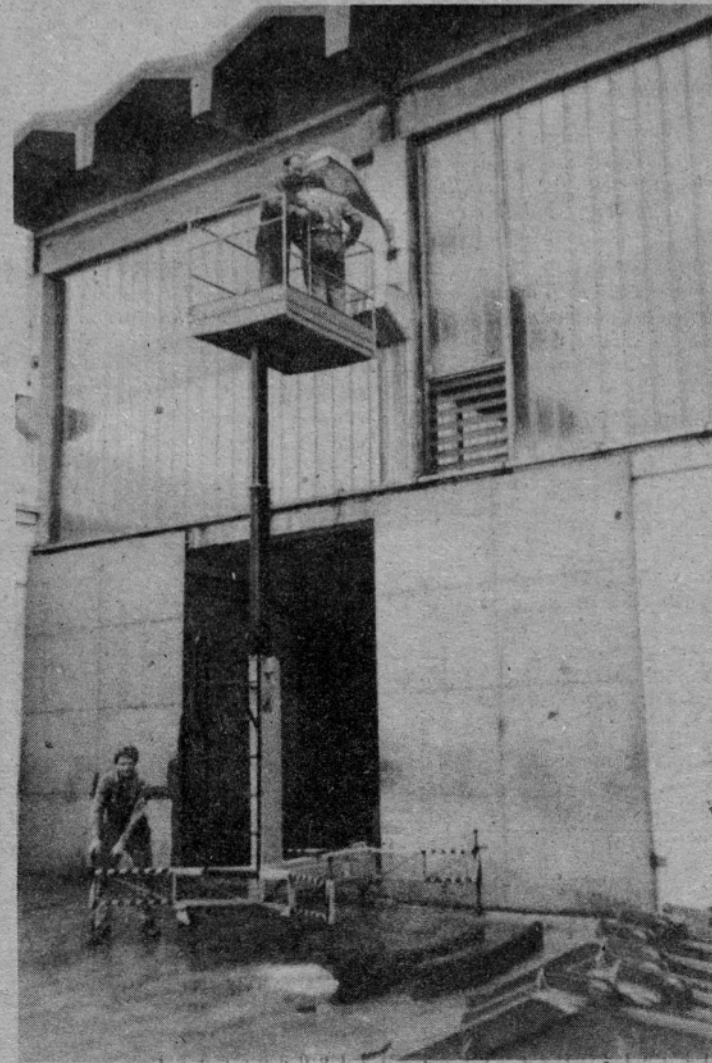
Seveda pa bodo imela takšna praznovanja vse večji pomen pri pod-

Praznovanje se je nadaljevalo z družabnim srečanjem, med katerim pa so še posebej izrazili svoje veselje in zahvalo za povabilo upokojeni prosvetni delavci, ki so svoje življenjske moči razdajali pri delu z mladimi na mozirski osnovni šoli.

Ludvik Es

Krožna žaga

Dvizna ploščad

 Zgornjesavinjska kmetijska zadruga TOZD Trgovina in gostinstvo

organizira odkup domačih zajcev — kuncev vsak zadnji četrtek v mesecu v svojih trgovskih poslovalnicah

Kmetijsko preskrbovalni center Ljubija ob 18 h
Trgovina Ljubno ob 19h
Trgovina z repromaterialom Gornji grad ob 20h

Rejci morajo predhodno javiti prinos. Odkupujejo se vse vrste zajcev — kuncev žive teže od 2,5 do 3,5 kg. Cena je 150,00 din za kg.

PREKLIC

Preključujem neresnične besede, izrečene dne 15. 8. 1983 ob sporu glede našega zemljišča, ki sem jih izrekel Francu Purnatu iz Bočne 165 in Milki Levart prav tako iz Bočne. Obema se po tej poti opravičujem.

SLAPNIK TOMAŽ

ZLET SVOBOD V CELJU!

Muzej revolucije raziskuje potek slovitga in zgodovinskega Zleta Svobode leta 1935 v Celju. Prosimo vse, ki ste se morda tega delavskega srečanja udeležili, da sporočite svoj naslov našemu uredništvu.

Napad na Rečico

Ozrem se, naokrog se vzdiguje dreve, tiho je, koprenaste stene dopoldneva se razmikajo, praprot migeta v sončnih lisah, čisto sami smo, vsenaokrog pa zaspani gozd in nebo. Tovariši, ki niso bili domačini, so bili navdušeni nad lepoto tega kraja. Ob tem kramljanju smo za trenutek pozabili na strahote vojne in si dali duška prijetnim mislim. Kmalu popoldan smo pojedli mrzle obroke, ki nam jih je preskrbel Samo. Bilo je živahno. Komandant Drago se je pogovarjal sedaj z enim in zopet z drugim. Z vsemi se je hotel pogovoriti. Poslušam ga. Pripoveduje o vsem mogočem, samo o svojih ranah in junaštvih nič. Takšno obnašanje mi je povedalo, da imamo pred seboj pogumnega komandanta. Njegov glas je bil krepak in miren, gibi so bili nagli, pogled odločen. Vedel je kaj hoče. Bil je nevsiljiv in človeški. Tovariši, ki so se skupaj z njim že tolkli v bitkah so vedeli povedati, da je neustrašen in močan, da veliko vzdrži in da je pravičen in iskren. Redko kdo zmore toliko kot tale Poglajnov Drago, so dejali. Od vseh strani je bilo slišati veliko lepega o tem komandantu.

Ozrem se po soncu, ki je viselo na zapadu majhno in blede, obdajali so ga nacefrani oblaki. Dejal sem si, še malo pa bomo odrinili v napad. V napad o katerem bodo jutri govorili prebivalci obeh dolin, pa še kdo drug. In res. Padlo je povelje za odhod. Razvrstili smo se po skupinah in odšli. Stopali smo čvrstih korakov. Zdelo se nam je, da nam je na voljo ves svet, njim pa samo omejen prostor,

pa še ta prisvojen. Tik pred trgom Rečica smo se razvrstili v bojni razpored. Posamezne skupine so tiho neopazno odšle vsaka v svojo smer in zavzele izhodišni položaj za napad.

Namera je bila, da se približamo napadnim objektom, zakloniščem in utrjenim hišam tako, da nas sovražne straže ne bi opazile ali pa vsaj čim pozneje. Od začetnega presenečenja je v primerih, ko ima napadalec samo lahko pehotno orožje, odvisno takorekoč vse. Moja skupina, v kateri je bil tudi komandir Grča, se je brez večjih težav prebila na određeno mesto. Pri transformatorju, ki je stal nekaj deset korakov od hiše nemškega župana Ditnerja smo postavili zasedo. Na cesto smo navlekli stroje in drugo ropotijo, kar je bilo v tistem trenutku dosegljivo. Naša naloga je bila, da zadržimo sovražnika, če bi hotel napadenim v Rečici na pomoč.

Trije zelenci, ki smo jih preganili predno smo zavzeli omenjene položaje, nam niso delali preglavice. Od tistega časa smo bili mi na tem položaju gospodar. Ko že kaže, da je vse dobro kar je bilo zamišljeno in premišljeno do potankosti, se dostikrat zgodi, da nekaj nepričakovane obrne vse drugače. Tako se je zgodilo tisto pozno popoldne tudi nam.

Ko je prišla skupina, ki jo je vodil Roman do hiše mizarja Straška je že zaropotalo. Dolg rafal iz parabole je pretrgal morečo tišino. Po skupini ga je spustil Strašek, ki je bil vdan Nemcem. Prvi jo je skupil ravno Roman, bil je ranjen v vrat. Potem je zaregljalo iz vseh lu-

kenj, kjerkoli je tičal sovražnik. Vse skupine so se spoprijete s sovražnikom. Ta nas je za vsako ceno hotel zriniti z zavzetih položajev. Vnel se je hud boj, boj za življenje in smrt. Nemci si niso bili na jasnem s kolikšno silo imajo opravka. Ko smo vdrl v trg so menili, da imajo opravka z našo t. j. z Bogdanovo četo, ki je nekaj dni prej uničila postojanko v Radmirju.

Nemcev nismo uspeli iznenaditi pri večerji. Menza je bila prazna, le eden se je motovil nekje v kuhinji. Večina njih se je že pred našim prihodom zatekla v postojanko, kjer so nas pripravljenci čakali. Dva pa sta se skrila v apneno jamo. Ta dva so naši kmalu prišli, eden pa se je kar sam vdal. Trije Nemci, ki so imeli premalo časa, da bi se umaknili v postojanko, so se skrili kar v bližnjem gnojno jamo in tudi te so naši hitro našli. Kasneje smo zvedeli, da sta dva sodelavca gestapa vohunila po Dobrovljah in naletela pod Tolstim vrhom na brigado. Vse postojanke v Zg. Savinjski in Zadrebški dolini so bile opozorjene o možnosti napada na eno izmed njih in so bile zaradi tega v strogi pripravljenosti.

V pripravah na napad je komandant brigade Simon naročil komandantu II. bataljona Poglajnu, da v primeru, če napad spodleti, takoj obvesti poveljstvo brigade z izstrelitvijo zelene rakete. Ko je Drago ocenil, da načrtovani napad ni uspel je takoj ukazal vodjem skupin, da morajo obdržati zavzete položaje. Hkrati pa se je že pod plavim svodom tega oktoberskega večera razcvetela zelena raketa, ki jo je izstrelil Drago in s tem

obvestil poveljstvo brigade, da zamišljena akcija ni uspela.

Za vse so bile minute čakanja neskončno dolge. Težko smo čakali pomoč, ker je sovražnik kar naprej pritiskal in nabijal iz avtomatskega orožja in pušk. Ko je padel mrak na nemirno dolino, so privihrali borci III. bataljona na četu s komandantom Simonom od Reneka ob cesti proti transformatorju. Najprej smo mislili, da so Nemci, ki hitijo svojim na pomoč. Že smo hoteli vžgati po njih, ko smo se prepričali, da so naši. Na komandantovo povelje sem jih popeljal po najkrajši poti do postojanke. Tudi borci II. bataljona, ki so bili določeni za zasedo pri Vrhpolju in Prihovi so hoteli, da čimprej pridejo na cilj. Svinčeni izstrelki pa so kar vztrajno fujkali mimo naših ušes. Mitraljezca, ki sta bila na čelu kolone sta hitro pretipala bližnjo okolico in že smo pohiteli dalje. Za Turnškovo hišo smo se sešli z Dragom in drugimi. Po krajšem posvetu se je začel kombiniran napad na postojanko.

V primerni razdalji borec od borca smo se počasi pa vendar vztrajno prebijali proti postojanki. Bombaši so se plazili vse bliže in bliže. Tudi mi smo se bližali v pokrožni verigi, usmerjeni naprej proti cilju napada.

(NADALJEVANJE)

POPRAVEK

V zadnji številki SN je pod tem naslovom bila priobčena slika, ki ni bila pravilno podpisana. Na sliki je Drago Poglajen in ne Franc, kot je razbrati iz podpisa. Za nastalo pomoto se opravičujemo!

Zanimiva slika učiteljev iz doline, ki je bila posneta okoli prelomnice stoletja. Pri Stermeckiju v Radmirju so jo hranili. Zadnja desno sedi Tilka Vudler. V 2. vrsti stoji četrti Franc Kocbek, šesti pa Josip Terčak. V 3. vrsti pa je drugi Korban, tretji Ignac Stermecki in četrti Ignac Šijanec. Drugi so neznani, če bi kdo lahko kaj več pojasnil, bomo hvaležni.

Veterinarsko dežurstvo

19. 9. do 22. 9. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112
23. 9. do 29. 9. Lešnik Marjan, dipl. vet., Mozirje, tel. 831-017
30. 9. do 6. 10. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-094

7. 10. do 13. 10. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112
14. 10. do 20. 10. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-017
21. 10. do 27. 10. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-094

Kino Mozirje v oktobru

1., 2. LOPOV — francoski film
4. JERRY IŠČE DELO — ameriški film
6. RESNIČNE ZGODBE 4. DEL — zah. nemški film
8., 9. ŠERIF V DOLINI NILA — italijanski film
11. GANGSTER — francoski film
13. PRSTI IZ VELURJA — italijanski film
15., 16. RIBE UBIJALKE — ameriški film

18. PRIVATNA URA — ameriški film
20. TIGROVA JEZA — Hong Kong
22., 23. JAZ IN NILSKI KONJ — italijanski film
25. TEMPERAMENTNA ROZI — italijanski film
27. SUPER PODVIG — Hong Kong
29., 30. MOŽ NA PREIZKUŠNJI — ameriški film

Kino Ljubno v oktobru

1. — 2. SUPERMAN — ameriški film
4. PAR NEPAR — ameriški film
8. — 9. JAZ IN NILSKI KONJ — italijanski film
11. DRAM ZADNJI MANDINGO — ameriški film
15. — 16. DIVJA HORDA — ameriški film. vestern

18. ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO — danski film
22. GOSTI IZ GALAKSIJE — domači film
23. MAČEK NA DIVJEM ZAHODU — risanka
25. BRUCE LI SUPER ZVEZDA — hong kongski film
29. — 30. BITKA MED ZVEZDAMI — ameriški film

Nove knjige v knjižnici

LEPOSLOVJE: Bor: Podoknice tišini (pesniška zbirka), Slana: Proletarec, Režek: Zabrane stopinje (iz kmečke zbirke), Hardy: Casterbriski župan, Plagiat (Krimi-8), Vojnj pinij (Lara-4), Pritam: Nihče ne ve, Matute: Prvi spomin

STROKOVNA LITERATURA: Zalokar: O tesnobi našega časa, Človek je utihnil (v spomin E. Kocbeka), Heubest: Vesolje v eksploziji, Vranicki: Zgodovina marksizma, Na-

rava v gorskem svetu, Prašnikar: Kanarčki
MLADINSKA LITERATURA: Lonček balonček-slikanica, Goske labodi-slikanica, Lisica in kozica-slikanica, Moja prva glasbena slikanica, Kovačič: Zgodba o levu in levčih-slikanica, Abeceda narave, Naveski: Vilinski konjič-pravljičice, Olujčič: Biserovinasta roža-pravljičice, Cvetko: Butalske razglednice, London: Mehikanec-strip, London: Morski volk-strip

Srečko in Mitja Brodar: Potočka Zijalka

Pred nekaj več kot 55 leti — 1. avgusta 1982 — je Srečko Brodar prvič obiskal Potočko zijalko. V naslednjih sedmih letih so bila v njej pod njegovim vodstvom opravljena izkopavanja, ki so dala izredne rezultate: najdeno je bilo okoli 1500 ostankov nad 40 živalskih vrst (največ jamskega medveda, alpskega svizca in volka), nad 300 primerkov kamnitih izdelkov človeških rok (rezi, praskala, strgala, vbadala ipd.) ter skupaj okoli 130 koščenih konic, od katerih je najbrž najzanimivejša in najznamenitejša igla za šivanje. Odkrite so bile tudi velike količine vodnega peska, s katerim je olševski lovec stroji medvedje kože, ostanki ognjišč, na koščenih konicah pa zanimivi vrzeli, v medvedjih čeljustnih luknjah — kot pri piščalki — in še marsikaj. Vse te najdbe izvirajo iz mlajšega paleolitika, insicer iz njegove najstarejše kulturne dobe — aurgnacijske (izg. orinajšEne), tj. iz časa okoli leta 20.000 pred n. št.

Te najdbe je prof. Srečko Brodar — ki je v maju letos praznoval 90-letnico — že razkril v številnih razpravah v domači in tuji strokovni literaturi. Ker pa so bile objave zaradi razmetanosti tako rekoč nedosegljive in ker je bila celovita obdelava odkritij potrebna, je Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani izdala monografijo Srečka in Mitje Brodarja Potočka zijalka s podnaslovom Visokoalpska postaja aurgnacijskih lovcev (na 215 straneh, z izčrpnim povzetkom v nemščini). Knjiga prinaša na enem mestu ne le zaključke in povzetke dosedanjih objav, temveč tudi nova dognanja, ki so posledica zapoznelega izida — zamuda je, če gledamo s te strani, razveseljiva. Delo je čudovito opremljeno, besedilo podpirajo številne, povečini črno-bele fotografije in tabele z načrti in risbami, ki so zaradi velikega formata knjige še posebej nazorne.

Videti in prebrati — čeprav branje ne bo enostavno, kajti gre za

znanstveno delo — jo mora vsak, kdor se želi poglobljeno seznaniti z najstarejšimi ostanki človekovega življenja v naših krajih.

(Za tiste, ki si želijo lažjega branja o Potočki zijalki, njenem odkritju in odkritju, pa podatek, da je leta 1979 prvi založbi Obzorja v Mariboru v zbirki Slovenski znanstveniki kot prva izšla knjižica Petra Likarja z naslovom Srečko Brodar — popotnik skozi čas.)

Peter Weiss

Huda kri zaradi šole

Če so slovenski tabori združili naše ljudi, potem je strankarska razprtija ob prelomnici prejšnjega stoletja razbila enotnost. Če je bilo to najbolje, lahko presodimo iz poznejše zgodovine, ki pravi o tem, da je prav takšno stanje v mnogočem pripomoglo k tujemu vplivu v naše kraje.

Tudi Gornji grad je bil prizorišče pogostih strankarskih spopadov. O enem takih pravi zapis v Narodnem listu z dne 7. novembra 1907. Torej v glasilu takratne Narodne stranke za Štajersko, ki je izhajalo v Celju. V glavnem odboru za Narodno stranko so bili leta 1908 iz našega predela za Rečico, Kokarje in Mozirje, mozirski zdravnik dr. Josip Goričar in za Gornji grad, oziroma Zadrebško dolino Avgust Drukar, advokat v Gornjem gradu. Narodna stranka je bila napredno usmerjena.

Pod naslovom Iz gornjegradskega okraja odgovarja, očitno urednik glasila Vekoslav Spindler Slovenskemu gospodarju (nasprotna stranka) glede napada na gradnjo šol — „palač“ v Gornjem gradu Bočni in Smartnem. Napisano je „da si s take baže dopisuni ni vredno spuščati v besedičenje, vendar smo si preskrbeli uradne podatke, da pokažemo Slovenskemu gospodarju z dopisunom vred laž...“.

Okrajni šolski svet je 23. julija 1891 sklenil zidati novo šolsko poslopje. Z veseljem je to storil in svoji seji tudi občinski zastop 2. avgusta istega leta. Vendar so pozneje nastale velike prepreke, ki so zavirale gradnjo, ta pa je bila potrebna, ker je šlo za potrebo po 4. razredu za katerega v graščini ni bilo več prostora. Tako je končno občinski svet 25. marca 1902 dokončno sklenil postaviti

novi šolski poslopje. V zvezi z nasprotniki nove šole se omenja oskrbnik Fr. di Cenca (verjetno oskrbnik škofijskega posestva) in davkar Sigl. Okrajni šolski svet je naročil načrte in razpisal dela v časopisih Slovenski narod, Slovenec, Domovina in Slovenski gospodar. 28. februarja 1907 so pričakovali 24 stavbenih podjetnikov, ki so pokazali zanimanje za gradnjo šolskega poslopja, pa so prišli le Michael iz Gradca, Marinčič iz Ljubljane, Capuder iz Trzina, Medved iz Kamnika, Turnšek iz Nazarij in Roth iz Celja. Ker so očitki nasprotnikov šole leteli tudi na izbiro gradbenika, češ izbrali ste tujca, odgovarja pisec, da je Roth, ki je očitno delo dobil, doma na Ogrskem in da ni Nemec! Da pa ima v službi nemške uradnike, so menili je njegova stvar, saj jih ima tudi ljubljanski škof... Puščice nasprotnikov so hotele prizadeti ugled občinske uprave, saj so očitni negospodarnost ravnanja v zvezi z gradnjo in „smilil se jim je kmečki žep, ki bo spet plačeval...“.

Res, odgovarja pisec, se bodo občinske doklade zaradi gradnje zvišale, vendar ne toliko, kot je vedel povedati tisti, ki je napisal napad na gradnjo „palač“.

Glede šole v Bočni, pa odgovarja pisec na trditve, češ, da imajo lično šolsko poslopje z podrobnostmi iz zapisnika strokovnjakov iz Celja in Gradca, ki so zapisali, da poslopje ne odgovarja več svojemu namenu. Članek je zapisal med drugim v odgovoru „Glej dopisunče, kako mečeš s številkami z namenom, da bi kmeta še bolj nahujskal proti šoli. Tvoja zlonamernost in lažnivost je preočividna...“ Ko odgovarja na očitke, da se grade palače, piše „ali niso skoraj vsa župnišča v gornjegradskega okraju skoraj večja kakor šole?“. Kdo je torej hinavec, se sprašuje pisec... „ako zidaš po nepotrebnem velikanska župnišča, marofe, kozolce, tedaj te nič ne boli žep, samo kadar zidaš za svoje otroke dostojno bivališče v šoli, tedaj te vsak vinar boli.“.

Fran Kocbek (1863-1930)

Septembrska številka Planinskega vestnika je leta 1930 prinesla vest, da je umrl ustanovitelj in trdni steber Savinjske podružnice SPD /tj. Slovenskega planinskega društva/, častni član SPD, strokovni monografist Savinjskih Alp, utemeljitelj Planinskega koledarja, veččak /tj. izvedenec/ v planinskem rastlinstvu, vsestranski delavec na prosvetnem in gospodarskem polju, nadučitelj Fran Kocbek.

Rodil se je 26. januarja 1863 v Ločkem vrhu (v Slovenskih gorah, občina Lenart). Osnovno šolo je obiskoval v Negovi in v Radgoni, učiteljske pa v Mariboru. Sedem let je služboval v Žalcu kot podučitelj, leto in pol na Rečici ob Savinji kot učitelj, od sredine oktobra 1890 do upokojitve konec leta 1921 pa je bil nadučitelj, tj. šolski upravitelj, v Gornjem gradu, kjer je živel do smrti 7. avgusta 1930 in kjer je tudi pokopan.

Kot pedagog se je poleg rednega dela ukvarjal s teoretičnimi vprašanji, o čemer je pisal v tedanjem strokovnem časopisu. Nabral in v knjigi je izda

Pregovore, prilike in reke (1887); zbirko je pozneje z objavami še izpopolnjeval. Pisal je tudi članke iz naravoslovja, pri čemer je za našo dolino pomemben kot opisovalec alpskega rastlinstva. V članku o Gornjem gradu, ki ga je objavil v Domu in svetu leta 1894, se ukvarja predvsem z zgodovino kraja. Kot poznavalec Zgornje Savinjske doline je ocenjeval redka knjižna dela o njej.

Nemško-Avstrijska planinska zveza je ob koncu prejšnjega stoletja v naših gorah pospešeno gradila svoje koče, označevala poti in postavljala nemške napise in kažipote, kar vse naj bi kazalo, da so te gore nemške. Zavedni Slovenci so hoteli preprečiti šopirjenje z ustanovitvijo Slovenskega planinskega društva leta 1893 v Ljubljani, ki so mu kmalu sledile podružnice na vsem slovenskem etničnem ozemlju. Med prvimi je bila Savinjska podružnica SPD, ki jo je ustanovil Kocbek 28. avgusta 1893 in postal njen načelnik (kar je ostal nekaj desetletij). Na predlog pesnika Antona Aškercarja, tedaj kaplana v Mozirju, je dobila koča na Molički planini Kocbekovo ime.

Pod Kocbekovim vodstvom so bile narejene poti skozi Turški žleb in na Skuto, ob slapu Rinka na Okrešelj in na Kamniško sedlo, z Moličke planine na Ojstrico, čez Planjavo in na Kamniško sedlo ter pot na Brano. Vodil je dela pri izgradnji koč na Molički planini in Frischaufovega doma na Okrešlju, njegova je pobuda za Češko kočo na Ravneh, pomagal pa je tudi pri izgradnji Kamniške koč na Kamniškem sedlu. Poleg tega je vodil akcijo za izgradnjo ceste od Luč do Logarske doline in od Luč čez Volovjek do Črne in si prizadeval za izgradnjo železnice v Zgornjo Savinjsko dolino (za progo Šmartno ob Paki-Mozirje-Radmirje-Gornji Grad).

V Planinskem vestniku je objavil veliko člankov o planinskih kočah, novih poteh, nesrečah v planinah in umrlih planincih, pa tudi spomine. V knjižni obliki je izdal: (skupaj z Mihom Kosom Vodnik za Savinske planine in najbližjo okolico (1894), ki je prvi slovenski vodnik po gorah, vodnik Savinske planine (1904), Dr. Johannes Frischauf: v proslavo njegove 70 letnice (1907) in ob 30-letnici Savinjske podružnice SPD spomenico Savinjske Alpe (1926), izvrstno delo, ki je temeljno za proučevanje naše doline z zemljepisnega, turističnega, zgodov-

vinskega, naravoslovnega, planinskega, etnološkega in še kakega vidika. Kocbek govori v knjigi recimo o imenu naših Alp (Kamniške ali Savinjske — tudi v naslovu se zavzema za drugo), o svojem prijatelju dr. Johannesu Frischaufu, prvem opisovalcu in gors-tva in njegovem propagatorju, o svojem življenju v planinskih spominih, o življenju domačinov in o krajevni imenih. (V knjigi je tudi nekaj prispevkov drugih avtorjev.) Enkratna in do danes za našo dolino neprečena je njegova zbirka ljudskih pripovedi v „Savinjskih Alpah“, ki je izšla v posebni brošuri tudi samostojno. Še zdaj je za čas do leta 1926 uporabna bibliografija del o Kamniških in Savinjskih Alpah.

Kocbek je v svojem življenju napravil ogromno na različnih področjih, tako duhovnih kot materialnih. Zgodovinarji slovenskega planinstva so danes mnenja, da je bil v Kamniških in Savinjskih Alpah to, kar je bil Jakob Aljaž v Juljskih, torej utemeljitelj slovenskega značaja gorstva. Zato je po njem poimenovan — poleg osnovne šole v Gornjem gradu — tudi planinski dom na Korošici. Med nami si je zagotovil spomin in si postavil svojevrstni spomenik.

Peter Weiss